

ADALLET DERGİSİ

ADALLET HAKANLIĞINDA HER AY ÇIKARILIR

Sayı: 12

Aralık 1947

Yıl: 28

İÇİNDEKİLER

Sayı:

İNCELEMELER:

- İBRAHİM TÖMER — Hukuk Üçüncü Mühakemeleri kuru-
nunda soru ve sadelik nasıl sağ-
lanabilir?.....1055—1060
- MUSTAFA TUĞAY — Adam öldürmekten doğan zarar-
lar davaları.....1061—1068
- ŞERHAT ŞERHAT — Müşterek mülkiyetle genel kaideler
ile ilgili Tasarruflarla temelden
doğan ihtilaflar.....1069—1070
- 1947 yılı 1. ila 12. inci sayı Adalet
Dergisinde çıkan yazılara ait
alfabetik arama cetveli.....1080—1110

522

Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununda sür at ve sadelik nasıl sağlanabilir.

Yazan: İbrahim TOKAR

Hukuk usulü muhakemeleri kanununda sür at ve sadelik te-
min edebilmek için birinci yazımda gıyap faslının lüzumsuzluğu
dolayısıyla bu bahsin kaldırılmasına işaret etmiş, tatbikattan mi-
saller vermiştim. Bu yazımda da ibrazı mümkün olan bütün sübut
delillerinin dava arzuhaline bağlanması lüzumu üzerinde duracağım.
Hukuk usulünde ibrazı mümkün olan delillerin dava arzuhaline
bağlanarak mahkemeye verilmesi mecburiyeti yoktur. Adı geçen
kanunun bu hususa temas eden 180 inci maddesinin birinci fıkrası
aynen şöyledir: Müddei davasını ispat ve izah için arzuhaline
icabeden evrakı raptedebilir. Maddenin açık mânasına göre da-
vacı için dava arzuhaline esbabı sübutiyesini bağlamak mecburi-
yeti yoktur. Bu sebeple müddei davasını izah ve ispat için dava
arzuhaline icabeden evrakı yani sübut delillerini dilerse bağlar
dilemezse bağlamaz işte böyle bir mecburiyet bulunmadığı için dava
yargıcın iradesi dışında lüzumsuz ve mânasız yere uzar o derece-
ki iki tarafada bazan usanç gelir ve adalete karşı da bir nevi
infial hissi doğar. Halbuki bu uzama ve gecikme yargıcın iyi ni-
yetine ve davayı çabuk bitirmek istemesine rağmen olur. Bu uza-
ma ve gecikmeye sebep H. U. M. K. nun 180 inci maddesinin
birinci fıkrasının yazılış şeklidir. Çünkü bu fıkra davacıya ihtiyar
hakkı tanımıştır. Bu fıkraya göre müddei dava arzuhaline sübut
delillerini bağlayıp bağlamamakta tamamen serbesttir. böylede
olunca dava lüzumsuz yere senelerce uzamaktadır. Bunu tatbikat-
tan aldığım misallerle izah edeceğim. 180 nci madde davacıya
dava arzuhaline davasını ispat için icabeden sübut delillerini
bağlamak mecburiyetini yüklemeyince davacı umumiyet itibarile
yalnız dava arzuhalini mahkemeye vermekle davasını açar. Sübut
delillerini ya sonradan ibraz eder yahut ekseriya olduğu gibi yar-
gıç tarafından toplanmasını ister. Bu suretle ispat mecburiyetinde
olduğu davasının sübut sebeplerinin tamamlanmasını yargıca yük-
letir. Bu delillerin toplanmasında bazan senelerce devam eder.

Şimdi bir misalle izah edeyim: Tarlasına vâkı müdahalenin
men'ini isteyen davacı tabikatta çok kere yalnız dava arzuhalini
vererek davasını açar yargıç ta bu arzuhalini kabul mecburiyetin-

dedir. Müddei davasını ispat için dava arzuhaline tarlasının tapu kaydını bağlamaz kanun kendisini mecbur etmediği için buna lüzum bile görmez. Çünkü 180 nci maddenin birinci fıkrasına göre müddei isterse arzuhaline tapu senedini bağlar dilemezse bağlamaz bağlamadığı takdirde yargıç ta davacıyı zorlayamaz. Ancak duruşma başladıktan sonra misalimizdeki davacının tapusunu ibraz etmesini emreder. Müddei de o vakit tapu dairesinden sorulmasını ister bu istek üzerine mahkeme davacıya ait kayıt suretlerinin gönderilmesi için sicil muhafızlığına müzekkere yazar. Bunun neticesi olarak birinci cesle sırf davacıya ait tapu kaydının gelmesi için dava başka güne bırakılır. Mahkemenin iş vaziyeti ve tapu dairesinin cevap yetiştirebilmesi için bu talik ekseriya 20—25 günden aşağı olmamaktadır. Çok kere de duruşma gününe kadar tapudan cevap gelmez bu defa tekid edilir tekrar duruşma talik edilir. Bazan cevap bir kaç defa tekitten sonra gelir ve aynı sebepten üç beş defa talik yapılır. Bittabi bu taliklerde yargıcın hiç bir kusuru yoktur. Dava bu şekilde bir kaç defa geriye bırakılarak üç beş ay geçtikten sonra kayıt sureti nihayet gelir. Fakat gelen kayıtta ekseriyet intikal görmediğinden davacının murisi adınadır. Tapu davacı adına olmadığından mahkeme müddeinin tapu ile olan nisbetini anlamak için veraset ilâmı ibrazını ister. Duruşmayı da bu sebeple uzak bir güne çok kere bir kaç ay sonraya bırakır çünkü bu süre içinde ait olduğu mahkemede ancak veraset ilâmı alınabilir. Veraset ilâmı ibraz edilmedikçe men'i müdahale davası yürümez. mütemediyen bu ilâmın ibrazına kadar geri bırakılır. Misalimizde men'i müdahale davası veraset ilâmının ibrazı lüzumuna binaen çıkmazdır.

Davacı bu defa veraset ilâmı almak için yetkili mahkemede dava açar. Bu süre içinde men'i müdahale davası uyuklamaktadır. Sırf talik için ara sıra çıkarılmakta bu vesile ile taraflar bizzar duruşmaya gelmekte ve yargıç ta talik merasimile meşgul olmaktadır. Yukarda izahettiğimiz gibi 180 nci maddede davacıya dava arzuhaline sübut delillerini bağlamak mecburiyetini yüklediği için veraset davasını ispat için de lüzumlu ve ibrazı mümkün olan nüfus kayıtlarını müddei dava arzuhaline bağlamak ihtiyacını duymaz. Men'i müdahale davasında olduğu gibi yargıçta ancak duruşma başladıktan sonra sübut sebeplerinden olan nüfus kayıt suretlerini davacıdan ibraz etmesini ister. Müddei de ekseriya olduğu gibi mahkemenin nüfus dairesinden sorması talebinde bulunur. Yargıç bu istek üzerine nüfus dairesinden kayıt suretleri-

ni ister duruşmayı da bu sebeple başka güne bırakır. Tatbikatta görüldüğü üzere duruşma gününe kadar nüfus dairesinden cevap gelmez. Mütөөditt tekidlerden ve bir çok taliklerden sonra kayıtlar gelir. Bazan gelen nüfus kayıtlarından murislerin künyesine ölüm şerhi verilmediği için sağ görülmektedirler. Muris nüfusta sağ görününce veraset ilâmı alınamaz. Bu defa murisin nüfus kaydına ölüm işareti verilmek üzere davacı muhtardan ilmühaber almak peşine düşer dava bu defada künyeye ölüm şerhi verilmek için başka güne bırakılır. Bu şerh verilinciye kadar dava talik edilir. Uzun sürüncemelerden sonra nihayet veraset ilâmı alınır. Men'i müdahale davasına ibraz edilir. Bu arada bir iki sene bazan daha fazla zaman geçmiştir. Men'i müdahale davasında bu yüzden ancak bir kaç sene sonra hükme bağlanır.

Şimdi ikinci bir misal daha veriyorum: A Bir veraset ilâmı almak için mahkemeye müracaat etmiştir. H. U. M. K. nun 180 nci maddesine göre nüfus kayıt suretlerini dava arzuhaline bağlamak mecburiyeti olmadığından davasını yalnız dava arzuhalini vermekle açar duruşma günü mahkeme nüfus kayıtlarının gönderilmesi için nüfus dairesinden müzekkere ile ister. Ekseriya bu kayıtlar yine bir kaç tekid ve talikten sonra gelir. Fakat cevap çok kere tatmin edici değildir. Meselâ davacı A. nın mirasçısı olduğunu iddia ettiği kadınla nikâh kaydı bulunmadığı görülür. Bunun üzerine müddei evliliğin medenî kanundan evvel olduğunu her nasılsa nikâhının nüfusa tescil edilmemiş bulunduğunu söyleyerek sübutu nikâh davası açacağından kendisine mühlet verilmesini ister. Bu yüzden zaruri olarak veraset davası sübutu nikâh ilâmının ibrazına kadar mütөөmediyen talik edilir. Bu sebeple asıl veraset davası uzun müddet çıkmazda sübutu nikâh davası görülmektedir. Nikâhın sübutuna dair olan ilâm alındıktan sonra veraset davası yürümeğe başlar. Halbuki dava arzuhaline sübut delillerini bağlamak mecburiyeti olsaydı veraset davası açan A. nın karısıyla nikâhının nüfusta müseccel olmadığını nüfus kayıtlarını yoklarken muttali olur. Bu ittila üzerine evvelâ veraset davasını değil nikâhın sübutu davasını açar hüküm aldıktan sonra nüfusa geçirir ondan sonra veraset davası açardı. Ve veraset davasını açarken de artık yukarda izah ettiğim şekilde dava sübutu nikâh ilâmının ibrazına kadar talik edilmez ve senelerce devam etmezdi.

Görölüyorki misalimizdeki men'i müdahale davasında tapu ve veraset ilâmı veraset davasında nüfus kayıtları ibraz edilmediği için davalar senelerce lüzumsuz ve mânasız yere uzamıştır. Ver-

diğim misaller hayal mahsulü ve nazari değildir. Asliye hukuk yargıcı sıfatile biribirini bu şekilde doğuran bir çok davalara baktığım için misalleri tatbikattan aldım. Şuhalde H.U.M.K. nunda sür'at ve sadelik nasıl temin edilecek. Birinci yazımda ileri sürdüğüm gibi gıyap faslının kaldırılması. Bu yazımda işaret ettiğim veçhile ibrazı mümkün olan sübut delillerinin dava arzuhaline bağlanması mecburiyetile kabil olur. Bu suretle davacıya delillerini arzuhalde birlikte vermek mecburiyeti yüklenince dava en kısa bir zamanda biter. Aynı zamanda yargıçta zaman israfından yorgunluktan kurtulur diğer işlerini daha esaslı şekilde incelemeye vakit bulabilir.

Tekrar verdiğim misallere dönüyorum: Davacı ibrazı mümkün sübut delillerini dava arzuhaline bağlamak mecburiyetinde kalırsa men'i müdahale davası açmadan evvel bizzat tapu dairesine giderek kayıt suretini alır. Tapu muris adına ise men'i müdahale davası açmadan veraset davası açacağını anlar. Veraset davası açmak için de nüfus kayıtlarını yoklar misalimizde işaret ettiğimiz gibi bilfarz murisin künyesinde ölüm şerhi yoksa muhtardan alacağı ilmühaberle evvelâ bunu tamamlar. Veraset ilâmının sübut sebepleri olan kayıt suretlerini dava arzuhaline bağlar bu şekilde açılan davada hemen hemen aynı günde biter. Esasen işi başından aşkın olan yargıç yorulmadan vakit kaybetmeden nüfus dairesine tekitler yazmadan ölüm şerhinin nüfus kütüğüne işlenmesini beklemeye lüzum kalmadan bir günde karar verir. Çünkü bütün deliller dava arzuhalile mahkemeye verilmiştir.

Men'i müdahale davası açan kimse muris adına olan tapu kayıt suretile veraset ilâmını dava arzuhaline bağlayarak verirse duruşma gününde artık delillerin toplanması bahis mevzuu olamaz. Ancak bunların münakaşası yapılır. Esasen yargıcın görevi de iki tarafın delillerini toplamak değil mevcut delillere göre hüküm vermektir. Delil toplamak külfetini yargıca yüklememeli. Taraflar dayandıkları delillerini davadan evvel hazırlayıp arzuhalde birlikte mahkemeye vermelidirler. Aksi takdirde bu günkü usul devam ettiği müddetçe alelâde davaların senelerce uzamasının önüne geçilemez. Her davacı davasını ispat mecburiyetinde olunca sübut sebeplerini de arzuhalde vermek mecburiyetinde olmalıdır. bu şekil hem davacının lehine hemde işlerin çabuk bitmesi bakımından faydalı ve zaruridir. Çünkü yargıç izahettiğimiz misallerde olduğu gibi davacının delillerini şu veya bu daireden sorup toplarken davacı da aynı zamanda hem duruşma günlerini mahkemeye gel-

mekte hem de sorulan dairelerde cevabın çabuk verilmesi için işi ni kovalamaktadır. Halbuki davacı delilleri arzuhale bağlamak mecburiyetinde kalırsa dava açmadan ait olduğu dairelerde sübut vesaikini toplar. Davacı adına ve onun isteği üzerine mahkeme delilleri topladığı zamanlarda yine davacı bu arada bütün duruşmalarda bulunmak külfetinden kurtulamaz. Yargıçta sırf delilleri toplamak zaruretile mütemadiyen duruşmayı geri bırakmak mecburiyetinde kalır. Gerçi yargıç taraflara şu ve bu delilin ikame ve ibrazını emredebilir ve deliller yargıcın tayin ettiği süre içinde ikame ve ibraz edilmezse bundan vazgeçilmiş sayılır fakat taraflar herhangi bir daire müessesese veya şu ve bu yerde bulunan delillerinin sorulmasını veya getirilmesini yargıçtan isteyebilirler bu takdirde yargıç tatbikatta ekseriya olduğu gibi tarafların isteği üzerine ait olduğu yerlerden delilleri sorarak toplamaya çalışır. Dava da izah ettiğimiz gibi çıkmazlara girer. Davayı çıkmazdan çıkarmak için arzuhale ibrazı mümkün olan delillerin bağlanması mecburiyetini esas tutmak şarttır. Bunun için de misalimizdeki davalarda olduğu gibi ayakadamlar kendilerine ait tapu ve nüfus kayıt suretlerini arzuhallarına ilâştirmek mecburiyetinde olmalıdır. Aksi takdirde davanın açılmamış olduğunu kabul etmek lâzımdır. Bu nevi kayıtların ibrazı mümkün olduğu halde neden dava arzuhali ile verilmesi mecburiyeti bulunmasın. Ve neden yukardaki misallerde işaret ettiğim gibi taraflar hesabına delillerini toplarken lüzumsuz talikler yapılarak misal olarak aldığım men'i müdahale ve veraset davası sürüncemede kalsın. Bu uzama ve gecikmedeki kusur kimde? Her halde yargıçta değil. H. U. M. K. nun 180 nci maddesinin pratik olmıyan ve bize uymıyan yazılış şeklinde. Kanaatime göre 180 nci madde bugünkü ifadesile yürürlükte kaldığı müddetçe misalimizdeki davaların senelerce sürüncemede kalmasının önüne geçilemez. Tekrar ediyorum misalleri tatbikattan hem bizzat baktığım davaların tatbikatından aldım. Gayrimenkulüne yapılan müdahalenin men'ini dava edipte tapu senedini dava arzuhaline bağliyerek veren binlerce vatandaşın davasını bir ve nihayet iki celsede karara bağlandığının misalleri pek çoktur. Aynı şekilde açılıpta tapusunu arzuhalle birlikte vermıyen ve kaydın tapudan sorulması üzerine verdiğim misallerde izah ettiğim gibi davaların senelerce uzadığına baktığım işler arasında yine bir çok misaller vardır.

Kendi gördüğüm davalar arasında bu iki mukayeseyi zikre-dişimin sebebi şudur: dava konusu ve yargıç aynı fakat davanın

birisinde delil olan tapu kaydı arzuhalde verilmiştir. Bu dava bir veya iki oturumda bitmiştir. Diğer davada yine sübut sebebi olan tapu kaydı arzuhalde bağlanmamıştır. Ve bağlanması için de yargıç davacıyı zorlayamamıştır. İkinci dava bu sebeple yukarda izah ettiğim şekilde senelerce uzamıştır. Konuları aynı dava sebebi bir her iki davaya bakan yargıç aynı yargıç olduğu halde davalardan birisinin çabuk bitmesi diğerinin uzun müddet sürünce mede kalması H. U. M. K. nun işaret ettiğim noksanından başka neye yorulabilir. Bu uzamalar yargıcın iradesi dışında ve hiç istemiyerek olmaktadır. Taraflara ait bir külfeti davadan evvel toplamak mükellefiyetini yine taraflara yüklemek lâzımdır. Bu takdirde azami sür'at temin edileceğine senelerce bu işler içinde çalışmış olmamın verdiği tecrübe ve kanaatla söylüyorum. Bu sür'ati temin için de H. U. M. K. nun 180 nci maddesi en kısa zamanda değişmelidir. Dava arzuhaline ibrazı mümkün olan bütün sübut delillerinin bağlanması mecburi olmalıdır. Esasen bu mecburiyet taraflar için bir fedakârlık sayılmaz belki bir zarurettir. Bu zarurette dava açılmadan evvel yapıldığı takdirde hem duruşma çabuk biter hem taraflar işlerinden zamansız ayrılıp muhakeme salonlarında vakit öldürmezler. Binnetice yargıç ta lüzumsuz yorgunluklardan ve vakit kaybetmekten kurtulur.

Kanaatıma göre ibrazı mümkün olan deliller dava arzuhaline bağlanarak verilirse cezadaki suçüstü kanunu (cürümüşhut kanunu) derecesinde bir çabukluk sağlanır. Cezadaki suçüstü Kanununun uygulandığı hallerde en ağır ve karışık ceza davalarının bir oturumda karara bağlanmasının sebebi herkesçe bilindiği gibi bütün delillerin ve hükme esas olacak hususların tamamlanarak yargıcın önüne hazır olarak getirilmiş olmasıdır. H. U. M. K. nunda delillerin dava arzuhaline bağlanması mecburiyeti olunca hukuk davaları da suçüstü K. nun cezada sağladığı sürat derecesinde bir çabukluk temin edeceği inancını taşımaktayız.

Adam öldürmeden doğan tazminat davaları

Yazan: Muhsin TUĞSAVUL

Borçlar kanunu haksız fiile ait bir kısım esasları 45 inci maddeye kadar izah ettikten sonra bu maddeden itibaren hususî tazminat istemine dair halleri daha geniş bir tafsile tabi tutmuştur. Tazminatın miktar ve hesabını tespit ve tâyininde daha ziyade hususî mahiyet arzeden bu hükümler mezkûr kanunun 41-44 üncü maddelerine tekaddüm ederler.

Adam öldürmeden doğan tazminat davaları ise hususî tazminat tiplerinin birincisi olarak bu kanunda yer almış bulunmaktadır.

Adam öldürme, ana yasanın ve ceza kanununun himaye ettiği hayat hakkının muhik ve kanunî bir sebep olmaksızın yok edilmesidir. T.C.K. nun 448—450 maddeleri muhtelif şekil ve şartlar altında işlenmiş olan öldürme suçlarından bahsetmekte ve bunlara terettüp eden cezaları tâyin etmektedirler.

Umumiyetle tazminatla mes'uliyet hususunda ana prensip; haksız fiilin doğrudan doğruya ve ancak zarar gören şahıs lehine bir tazminat hakkı tevhit etmesidir. Tetkik konusu olan tazminat davaları ise, bu umumi prensip ve kaidenin bir istisnasını teşkil etmektedir.

1 — Kimler tazminat isteyebilir ?

Her insan esas itibarile halde kazanç temin eden veya istikbalde kazanç getirecek olan iktisadî bir varlık olduğuna göre, onun ölmesi, haldeki kazancından mahrumiyetini mucip olduğu gibi istikbalde yardım edeceği kimselerin iktisadî ve malî mesnetlerini de ortadan kaldırır. Bu itibarla yardımdan mahrum kalan kimselerin maddî tazminat istemeye hakları olduğu gibi, öldürülen şahsı sevenler, ona bağlı bulunan yahut onunla hayatını teşrik eden kimselerin de manen ızdırap duymaları bakımından mânevî tazminat talebine hakları vardır.

Borçlar Kanununun 45 inci maddesinin Fransızca metninde (bu öldürme neticesinde diğer kimseler desteğini gaip etmişlerse, işbu zarar için dahi tazminat verilmesi lâzımdır) şeklinde 3 üncü bir fıkra sevkedilmek suretiyle ölen kimsenin (desteğinden) mahrum kalanların hepsine tazminat verilmesi icabettiği kabul edilmiştir.

Ölenin yardımından mahrum kalmak suretiyle iktisadî mânasiyle desteklerini kaybedenler ölenin kanunen nafakasını temin etmekle mükellef olduğu birinci plândaki kimselerdir.

Herkesin, yardım etmediği surette zarurete düşecek olan usul ve furuuna, erkek ve kız kardeşlerine yardım etmekle mükellef olmasına (M.K.nun 315) göre, öldürülen kimsenin, usul ve furuu ve kardeşlerinin maddi tazminat istemiye hakları olduğu tartışma götürmez bir hakikattir. Tazminatın hesap ve takdirdinde kız çocuklarının durumu erkeklerle nazaran hususiyet arzeder. Esas itibariyle rüşünü idrak eden ve tahsile devam etmeyen erkek çocuğu baba infak ve iâşe ile mükellef olmadığı halde (... bekâr kız çocukları velev reşit olsalar dahi halleriyle mütenasip iş bularak maişetlerini temin edecek bir halde bulunmadıkça muhtacımua-venet olduklarını kabul zarurî bulunduğu ...) [1] cihetle ölenin yardımından mahrum kalan kız çocuklarının muayyen bir müddet zarfında evlenmeyecekleri nazara alınarak, onsekiz yaşına kadar normal olan maddi tazminata hükmedildikten sonra ayrıca yargıç tarafından erkek çocuklardan farklı olarak münasip bir müddet için fazla bir tazminatın ilâve edilmesi kanunun ruh ve maksadına uygun düşer.

M.K.nun 439 uncu maddesinin 1 inci fıkrasında, ölenin birinci derecedeki mirasçılarının (furuu) olduğu ve 440 inci madde de furu bulunmadığı takdirde, ana ve babasının müsavat üzerine mirasçı bulundukları müteveffadan evvel ölmüş bulunan ana ve babanın da her tabakada halefiyet yoluyla fûruları tarafından temsil edileceği yazılıdır. Ancak, adam öldürmeden doğan tazminat davalarında maddî tazminat isteyecek kimselerle kanunî mirasçılar arasında tahdidi bir mümaselet ve tenazur aramıya lüzum olmadığı gibi, bulmaya da imkân yoktur.

Miras müessesesi irse, nesebe ve karabete istinat ettiği halde haksız fiil sonunda adam öldürmeden doğan tazminat davaları mirasçı olmıyan ve fakat ölenin yardımından mahrum kalan herkesin tazminat isteyebilmesine müsait hukukî mahiyet arzeder.

Demek oluyor ki, bir kimsenin ölümüyle yardımından mahrum kalanlar sadece onun varisleri veya infak ve iâşesile kanunen mükellef olan kimseler olmayıp, belki ölenin insaniyet icabı veya sair hususî sebeplerle, devamlı olarak bakmakta bulunduğu kimse-

lerdir. Ve bunların hepsinin tazminat istemeye hakları vardır. [2] Ölenin evinde daimi olarak bakılmak suretiyle bir nevi evlâtlık muamelesi gören kimse de mesnetten mahrum kaldığını iddia ederek dava açabileceği gibi, nişanlısı ölen veya öldürülen kız da müstakbel zevcinin kendisi için ileride yardımcı olacağından ve mümkün olan evlenmelerinin akim kaldığından bahsile, keza tazminat talebine hakkı vardır.

M.K.nun 151 inci maddesinin şümül ve mânası göz önünde tutulursa eve yardım eden ve icabında kocasının infak ve iâşesiyle mükellef bulunan karının ölmesiyle kocanın da tazminat istemiye hakkı bulunduğunu kabul etmek yerinde olur.

2 — Müteveffa çocuk ise;

Çocuğun ana ve babası, hattâ kardeşleri müstakbel desteklerinden mahrum kaldıklarından bahsile tazminat davası açabilirler.

Ana kaide şudur : ölenin muntazam ve devamlı olarak temamen veya kısmen yapmakta olduğu veya istikbalde yapması mümkün olan yardımından mahrum kalan kimselerin maddî tazminat istemiye hakları vardır. Profösör Gönensay, ölenin hayatına niha yet verilmesi sebebiyle atiyen infak ve iâşe edilmesi muhtemel olan kimselerin de bu ümitlerinin zevali sebebiyle tazminat isteminde bulunmalarının kabulüne taraftar görünmemektedir. Profösör federal mahkemenin bu hususa mütedair bir kararını bahis konusu ederken (... fakat haksız bir fiil neticesinde ölen bir çocuğun herhangi bir sebeple de ana ve babasına atiyen yardım etmemesi ihtimal dahilinde olduğu nazarı itibare alınır, Federal mahkemenin bu içtihadını büyük bir ihtiyat ile kabul etmek lâzım gelir [3] diyor. Biz, bu kanaate iştirak edemiyeceğiz: Çünkü, her çocuk ailenin devamı için müstakbel bir yardım kaynağıdır. Bugünkü küçük yarın ailesinin yükünü omuzlarında taşıyacaktır. Yapılacak yardımın sadece ölenin müstakbel karısına veya çocuklarına hasır ve tahsisi doğru olmaz. Ancak, tazminatın miktar ve şümülü mevzuubahis olduğu zaman yukarıda zikredilen mülâhaza, belki tazminatın miktarını azaltmaya saik olabilir.

Bazı hallerde ölenin kanunî mirasçıları zarurete düşmemiş daha açık bir ifade ile, ölen esasen hayatta iken kendi mirasçılarına yardım etmemekte ve onların da ölene ihtiyaçları bulunmamış olabilir. Bu gibi hallerde mirasçılar ölenin mirasından istifade et-

[2] Funk B.K. Şerhi S: 80. F.M.K. C. 53. 11 52.F.M.K.C.54.11 S 17

[3] Borçlar hukuku 1934 S 181.

tikleri halde, maddî tazminat istemek hususunda haklı bulunmıyabilirler. (Marten) pek haklı olarak maddî tazminatı (ölenin, kendilerine muin olduğu kimselerin alabileceğini ve bu şahısların.... muhakkak surette ölenin mirasçıları olması lâzımgelmediğini...) [4] Çünkü; Ölenin, kendisin emirasçı olmayan kimseleride ve beslemekte olması ihtimali mevcut bulunduğunu söylemektedir.

Eğer ölen aleyhinde ölmeden evvel babalık davası açılmış ise, ancak bu davanın hükme bağlanmasından sonra küçüğün, haksız fiilin faili aleyhinde maddî tazminat davasına hakkı doğar. [5] İza-ha hacet yokturki maddî tazminatın ifadesi olan para, ölenin te-rekesine dahil olan mamelekin bir cüz'üdür. Ölenin, ölmeden ev-vel tazminat hususunda vuku bulan ferağat veya yaptığı sulhun yahut faili affetmesinin, geri kalanların hakları üzerinde bir güna tesiri yoktur.

3 — Maddî tazminatın miktar ve şümulüne gelince;

4 — Ölenin vârisleri veya üçüncü şahıslar tarafından istenecek maddî tazminat:

a — Mağdurun ölmesinden evvel tedavisi için yapılan bütün masraflar maddî tazminatın şümulüne girer. Cismanî zarara uğrayan şahsın hayatını kurtarmak için alınan sıhhi ve teknik tedbirlerle kurtulmasını sağlayacak ve tedaviyi temin edecek bütün ihtimaller için sarfedilen masraflar maddî tazminatın bir cüz'ünü teşkil ederler. (B.K. 45/2)

b — Ölenin defnine tekaddüm eden masraflarla defin ve dinî merasim için yapılmış olan masraflar maddî tazminat hesabına dâhil edilmek lâzımgelir.

c — Mağdur ani olarak ölmemiş ve hastalığı bir müddet devam etmiş ise, cismanî zarara uğradığı andan, ölüm anına kadar çalışmaktan doğan zarar ziyan da yine maddî tazminat hesabına dâhil olur. Bu masraflar bazan ölenin mirasçıları, bazan diğer akrabaları bazı hallerde Devlet veya Belediye tarafından yapılır. Her üç halde bu masrafları yapanların sarfettikleri paraları ölenin mirasçılarından istemeye hakları vardır.

B — Ölenin yardımından mahrum kalanların isteyebileceği maddî tazminat: (B. K. 45/3)

[4] Marten Borçlar Kanunu Şerhi S. 63,

[5] Funk . S. 80

Cismanî zarara uğrayan kimse, haksız fiile mâruz kalır kalmaz ölmeyebilir. Bu takdirde, çalışmamaktan doğan zarar, ölenin cismanî zarara uğradığı zaman ile ölümü arasında geçen müddet zarfındaki mahrum kalınan kazançtır. Haksız fiile mâruz kalan kimse öldüğü takdirde, maddî tazminatı hesap ederken ölenin son kazancı ile ileride bu kazancın artma ihtimal derecelerini de tesbit ederek ve istatistik cetvellerinden daha kaç sene yaşayabileceğini tâyin ederek ölenin sağ kalsa idi bu müddet zarfında kendi şahsı için ne miktar para sarfına mecbur kaldığını tespit ve bu meblâğı mecmu tazminat miktarından tenkis etmek ve ölenin uzun seneler zarfında kazanması mümkün olan bu paranın hak sahiplerine peşin ödenmesinden dolayı normal faizi çıkardıktan sonra (resûlmalekalp) geri kalan miktara hükmetmek lâzımgelir. [6] Bu mesele sadece hukukî bakımdan değil, riyazi bakımdan da çözülmesi esaslı tetkikat icabettiren ince bir meseledir. Hemen açıklamak zorundayız ki, mahkemelerimizden Yargıtaya gelen muhtelif kararlarının hükme medar itti haz ettiği bilir kişi raporları çok kere ilmi ve kanunî esaslara dayanmamakta ve şahsî mütalâaları ve kanaatları ihtiva etmektedir. Biz bu nokta üzerinde esaslı incelemelerde bulunduk. Maddî tazminatın doğru olarak tâyin edilebilmesi herşeyden evvel Memlekette, muhtelif yaş, meslek ve cinsiyet gruplarına göre vatandaşların kazanç ve vasatî ömrünün istatistiklerle tesbiti lâzımdır. [7] Kanaatimizce bugibi meselelerin hallini yapabilecek hayati, bir hukukçu, bir Doktor bir de sigortacı veya iktisatçı tertip etmek lâzımgelir.

Sırası gelmişken ölüm halinde maddî tazminatın ne şekilde hesaplanacağını basit bir misalle izah edelim:

60 Yaşında bulunan ve ayda sâfi ikiyüz lira ücret alan bir kimsenin haksız fiil sonunda, öldüğünü farzedelim mesleği memur olan bu kimsenin 60 yaşından sonra daha beş sene yaşayabileceği istatistik cetvelinden tesbit edilmiş olsun. Kazandığı aylığın yarısını yardımına muhtaç olan karısına tahsis etmesi lâzımgeldiği kabul edilirse, kadın her ay yüz lira yardımdan mahrum kalmış olur. Bu mahrum kalınan miktar beş senede altı bin lira eder. Ancak, bu para peşin olarak ve defâten kadına verileceğine ve hakikatte kadın bu parayı otuzar gün fâsıla ile yüzer lira olarak her ay başında almiya haklı olduğuna göre, bu peşin verilmeden mütevvellit faizin

[6] Y. 4. H. D. 973/931 — 24/3/944, H. H. U. 4/10—12—4/3/942

[7] İstatistik Genel Md. Bu husustaki tetkikatını ve cetvellerini henüz bitirmemiştir.

mecmuu tazminat miktarından tenkisi lâzımgelmektedir. Bu hesaba matematikte resülmale kalp ediyoruz. % 5 faiz üzerinden altıbin liranın beş sene için resülmale kalbi şu formülle olur.

$$B = A (I \times r)^n$$

$$B = \text{balıĝ } A = \text{taksit}$$

$$r = \text{faiz } n = \text{müddet}$$

$$6000 = A (I \times \% 5)^5$$

$$A = \frac{6000}{(I \times \% 5)^5}$$

olur. Bunu lugaritmaya tahvil edersek:

$$\text{Log } A = \frac{\text{Log } 6000}{5 \times \text{Log } 1,05} = \frac{3,77815}{0,10595}$$

Log A = 7,34 Bir aylık tenkis edilecek miktar 7,34 lira olursa beş senelik:

7,34 x 12 x 5 = 440,40 lira olur ki, resülmale kalp sebebiyle bu kadar miktarın bütün tazminat olan 6000 liradan tarhı lâzım gelir. Buna göre bilir kişi raporunda nihai olarak tesbit edilecek olan tazminat miktarı 5559 lira 60 kuruş olur. Ölenin karısına bu mikların maddi tazminat olarak hükmedilmesi icabeder.

II — Kadının ölümü halinde vaziyet ne olacaktır?

Erkek ve kadın arasında çalışma sahası kat'i sınırlarile tefrik edilmemiş ise de, kadının normal çalışma yerinin kendi evi olduğu tartışma götürmez bir gerçektir. Fakat, sosyal hayat, düne nispetle o kadar ağır ve külfetlidir ki, çok kerre kadın da çalışmak mecburiyetini hissetmektedir. Bu itibarladır ki, kadının ölümü, kocaya tazminat istemek hususunda hak verir. Kaldı ki, kadın evde çalışsa bile, evin iç hizmetlerini görmek ve çocuklarına bakmak suretile iktisadî ve malî yönden mühim denecek derecede evin yükünü azaltır. Esasen kadın bu gün memur, işçi, öğretmen ... olarak çalışmak suretile erkekler gibi kazanç temin etmektedir. Hususile kadın, tek başına ve kocası bulunmadığı halde, bir çok kimselerin yaşamasını temin mevki ve zaruretinde olursa bu takdirde yardımından mahrum kalan kimselerin tazminat talebine hakları olduğu şüphe görülmez bir gerçektir.

III — Kocası öldürülmüş olan kadın, sonradan evlenirse yine tazminat isteyebilir mi?

Yüksek Yargıtay 4 üncü Hukuk Dairesi 26/3/942 tarih ve 1369/907 sayılı kararında; kocası öldürülmüş olan kadının, başkasile evlenmiş

536

olması halinde tazminat hakkının sâkıt olmayacağını içtihat etmiştir. Biz, bu kanaate iştirak edemiyoruz. Çünkü; maddî tazminat kadının kendisine malen destek olan kocasının ölümü sebebiyle uğradığı maddî zararın karşılığı olmasına ve kadın kocasının ölümünden sonra evlenmiş bulunmasına göre, kadına bu sebeple maddî tazminat verilmesi ve bu tazminatın ihdas sebebine aykırı görülmektedir. Eğer ikinci koca malî durum itibarile birinciden aşağı vaziyette ise, bu takdirde kadının sadece ikinci kocasının temin edemiyacağı miktar üzerinden bir tazminat istemeye hakkı bulunabilir.

Şüphe yokturki kadın, kocasının ölümü sebebiyle her zaman mânevi tazminat talep edebilir. İkinci defa evlenmiş olması bu tazminatın ref'ini icabettirmez.

IV — Tazminat, bazı hallerde irat şeklinde de tâyin edilebilir. (B. K. 43/2)

Bilir kişi davacının istemine göre, bu iradı senelik olarak tâyin edebileceği gibi, altı aylık veya bir aylık olmak üzere de tesbit edebilir. Bütün bu hallerde babanın veya ölenin şahsına sarfedeceği meblağ çıkarıldıktan sonra kalan para resûlmale kalp olunur ve elde edilen meblağ hak sahiplerine aylık, altı aylık veya bir senelik olarak taksitle ve vâdelerin hululünden evvel peşin olarak verilebilir. Memleketimizde teamül olmayan bu gibi irat şeklindeki tazminat, bilhassa malî imkânları garantili olan hükmi şahıslarla diğer fizik şahıslar hakkında tatbik edilmesi muvafık olur. Çünkü; ekseri ahvalde, tazminata hak kazanan kimseler peşin aldıkları bu paraları kısa zamanda sarfederek hayatlarının sonuna kadar maddî imkânsızlık içinde kıvranabilirler. Ancak bu gibi irat şeklinde tazminat hükmedilecek hallerde taksitlerin tahsilini sağlamak için borçludan sağlam teminat aramak icabeder. (B. K. 43/2)

V — Kendisini sigorta ettirmiş olan bir kimsenin haksız fiil sonunda ölmesi halinde, maddî tazminat ne olacaktır? [8] Rossel, sigorta kumpanyasının B. K. 42 inci maddesile müteakip maddelerine istinaden, haksız fiili yapan kimseden zarar ziyan talebinde bulunabileceğini ve kumpanyanın tesadüfi bir akit yapmış olması, haksız fiillerden mes'uliyet kaidelerinin tatbikine mani teşkil etmeyeceği kanaatını izhar etmekte ve (... fakat, ölümden mes'ul olan şahsın hem müteveffanın mirasçıları kumpanyadan zararlarını tamamen telâfi edecek bir tazminat almış iseler artık ölümden

mes'ul olan şahısdan dahi tekrar tazminat talep edemeyeceklerini ve kumpayanın ödediği tazminattan dolayı şahsî mes'ule rücu hakkı olacağını ve şu kadarki, müteveffadan aldığı primleri müteveffanın mirasçılarına iadeye mecbur olduğunu kabul etmek lâzımgelirler.) demektedir ki, biz bu hal tarzının kanunun ruhuna uygun olduğu kanaatindeyiz.

Müşterek mülkiyette genel kaideler İdari tasarruflarla temsilden doğan ihtilâflar

Yazan: Servet SEZGİN

Pilân:

1— Genel bilgi.. II— Toplu mülkiyeti menşee ve tekâmülü. III— Müşterek mülkiyette genel kaideler... 1— Hisselerin tayıni. 2— paydaşların temlik, terhin yetkileri Payların hazi 3— idari tasarruflara dair kaideler ve bundan doğan ihtilâflar. a— Alelade idari tasarruflar, b— mühim idari tasarruflarla intifa tarzlarını değiştiren tasarruflar, ilmi ve kazai içtihatlar . 4— temsile dair kaide ve ihtilâflar,

1— Genel bilgi

İnsanların eşya üzerindeki ilgileri bazen de tek yerine toplu bir şekilde tecelli eder, mülkiyetin tam ve kâmil bir şekli olan tek mülkiyette bile ferdin tasarruf kudreti içtimai mülâhazalar ve üçüncü şahıslar hukuku yönünden bir çok tahditlere uğramıştır.

Mülkiyetin birden ziyade kimselere aidiyeti halinde tek mülkiyete konan harici tahditlerden ayrı olarak paydaşların birbirleriyle olan münasebetlerini karşılıklı yetki ve görevlerini tâyin zarureti belirir. Karşılıklı menfaatlerin hal ve telifi toplu mülkiyetin nevilerine nazaran da ayrı, ayrı hususiyetler gösterir. Bu yönden iştirak halindeki mülkiyet ile müşterek mülkiyet arasında derin farklar mevcuttur.

Her şeyden önce müşterek mülkiyetin tayıni ve buna göre kaidelerin tesbiti gerekir.

Mecelle müşterek mülkiyeti:

Birden ziyade kimselere bir şeyin ihtisası ve onların o şey ile imtiyazıdır. Ve esbabı temellükten biri ile hâsıl olur, şeklinde tarif etmişti. (Mecelle madde 1045)

Medeni kanunumuz müşterek mülkiyeti tariften ziyade izah eder.

Müşterek mülkiyet muhtelif tariflerdeki bâzı farklara mukabil genel olarak birden ziyade kimselerin eşya üzerindeki muayyen hisseler şeklinde mülkiyet ilgisidir, diye tarif olunabilir.

Müşterek mülkiyetin bu tarifi onu iştirak halindeki toplu mülkiyetten ayırır, aralarındaki farklar müşterek mülkiyette paydaşlara ait payların muayyen ve belli olmasından iştirak halindeki mülkiyette ise paydaşlardan her birinin eşyanın tamamına malik olup hiç bir cüzüne bağımsız şekilde sahip olmamalarından doğar.

— Toplu Mülkiyetin menşe ve tekâmülü ;

Müşterek mülkiyet (Co—Propriété) Roma hukukundan beri devam ede gelen toplu mülkiyetin ilk şeklidir. Toplu mülkiyeti ikinci şekli olan iştirak halindeki mülkiyet (Propriété en maincommun Roma hukunca kabul edilmemişti. Cermen Aile hukukuna has kaideler, toplu mülkiyette müşterek mülkiyetten ayrı bazı hususiyetler taşıyan başka bir şekli zaruri kılıyordu. Cermen hukukuna göre ölen aile reisinin yerine aynı aile içinden seçimle yeni bir aile reisi seçilmekte ve aile bir bütün teşkil etmekte idi. Bu hal malların parçalanmamasını ve aileye ait mallarda hakkı olan bütün aile efradının bağımsız tasarruf kudretinin, aileye ait malları satmak, kiraya verme, rehin etmek gibi yetkilerinin bulunmamasını gerektiriyordu. Cermen aile hukuku zaruri olarak ... müşterek mülkiyetten ayrı olarak ikinci bir toplu mülkiyeti yani iştirak halindeki mülkiyeti doğurdu. Feodal telâkilere ve hukuka uygun olan iştirak halindeki mülkiyet, Feodalitenin uzun müddet devam ettiği Almanyada revaç buldu. Almanya henüz ulusal bütünlüğünü tamamlamadan 17. ci asırda bütün Almanyada karı koca arasında müteselsil ve müşterek mülkiyet kabul olundu. 18. ci asırda da iştirak halindeki mülkiyet nazariysi Almanyada tamamen yarleşti. Gerek bu tarihi âmiller ve gerek nazariyenin Almanyada yerleşmesi karşısında iştirak halindeki mülkiyet Alman medeni kanununa girdi. (Alman medeni kanunu madde 741, 758, 1003 ve 1011).

İsviçre medeni kanunundan evvel kanton mevzuatında iştirak halindeki mülkiyete dair kaidelerde bir bütünlük mevcut değildi. Hattâ bir çok kantonlarca kendisine bu isim de verilmemişti. Buna rağmen İsviçrede de iştirak halindeki mülkiyet karı koca malları arasında, kollektif ortaklık münasebetlerinde derin bir suretle yer almıştı. İsviçre medeni kanunu iştirak halindeki mülkiyeti tereke ortaklığına da teşmil ederek medeni hukuktaki yerini önemli bir şekilde genişletti.

Müşterek mülkiyet, iştirak halindeki mülkiyetin bu inkişafına mukabil şümul ve ehemmiyetini gaip etmedi. Eşya hukukundaki

mühim mevkii dolayısıyla iştirak halindeki mülkiyetten daha büyük bir inkişafa mazhar oldu. Mahiyetinin tâyinini müteakip paydaşların temlik, terhin, haciz, idare, temsil, intifa, istimal, masraflara iştirak ve taksim yönünden birbirleriyle olan münasebetleri bir çok tekâmüller geçirdikten sonra esaslı şekilde tesbit olundu. Her iki toplu mülkiyetin bu tarihi tekâmülü neticesinde müşterek mülkiyet asıl bir toplu mülkiyet iştirak halindeki mülkiyet ise, istisnaf bir mahiyet arz etmeğe başladı.

Müşterek mülkiyete dair kaideler, Roma hukukundan sonra bilhassa İslâm hukukunda büyük bir inkişaf gösterdi. İslâm hukukundan mülhem olan mecellede müşterek mülkiyete dair her ihtimal dikkat ve ihtimamla incelenip 150 kadar madde halinde tesbit olundu. Mecellenin müşterek mülkiyetin idaresinden başka diğer hususlara dair vazettiği kaidelerde medenî kanunla aralarında bir uygunluk görülmekte isede idareye müteallik kaidelerile medenî kanunumuzun bu yönden koyduğu kaideler arasında esaslı farklar bulunmaktadır.

Müşterek mülkiyet bizim memleketimizde bilhassa büyük bir yer işgal etmekte, kıymetli bir önemi haiz bulunmaktadır. Buna mukabil medenî kanunumuzun müşterek mülkiyete dair koymuş olduğu kaideler ihtiyacı karşılamaktan uzaktır. Bütün müşterek mülkiyete ait kaideler medenî kanunumuzda ancak 6 madde halinde ifade edilmiştir. Bu genel kaideler tatbikatın doğurduğu güçlükleri hal edememekte bundan türlü ihtilâflar doğmaktadır. Çeşitli kazai içtihatlarla mukabil Yüksek mahkememiz müşterek mülkiyete hâkim olan ilmi prensiplere dayanarak medenî kanunumuzun, bu husustaki eksikliklerini tamamlamaya çalışmaktadır. Yargıtay içtihadı birleştirme Genel Kurulunun biri müşterek mülkte paydaşların kira yönünden, diğeri de müşterek mülkiyete tecavüz halinde dava açma yönünden yetkilerine dair verdiği iki kıymetli kararı tatbikatta beliren iki büyük ihtiyacımızı karşılamış ve müşterek mülkte idari ihtiyaçlarla temsilden doğan ihtilâfları hal yönünden benimsediği kıymetli ilmi bazı esaslar bu kararları münasebetile de açıklamıştır. İleride yeri geldiğinde bu kararlardan tafsilâtı ile bahsedeceğiz.

III — Müşterek mülkiyete ait genel esaslar:

Medenî kanunumuz müşterek mülkiyeti izahtan sonra hisselerin tâyinine, paydaşların satış ve rehin hususundaki yetkileri ile

borçlarından ötürü payların haczine, müşterek mülkte paydaşların idari tasarrufları ile temsil, istifade ve istimal haklarına masraf ve mükellefiyetlere iştirak ile müşterek mülkiyetin nihayet bulmasına ait 6 madde halinde kaideler vazetmiştir. (madde 623—628.)

Konumuz icabı bilhassa bu kaideler arasında paydaşların idare ve temsil yönünden yetkilerine dair olan kısmı ve bu husustaki kaidelerin noksanlığı yüzünden tatbikatta doğan güçlük ve kazai ihtilâflarla içtihadı birleştirme genel kurulunun bu boşluğu dolduran iki kıymetli kararı ile uğraşacağız.

1—Hisselerin tâyini:

Paydaşlar müşterek şeyde hisseleri nisbetinde maliktirler. Menkul ve gayrimenkulde eğer hisseler muayyen olarak tâyin edilmemiş iseler; müşterek şeyde bütün paydaşlar müsavi hisselerle sahiptirler. Medeni kanunumuz hisselerin tasrihen tâyin edilmemesi halinde kanunî bir karine olarak hisselerin müsavâtı esasını kabul etmiştir. Tapu sicillinde bu sebeple paylar ayrı, ayrı tâyin edilmelidir. Eger tâyin edilmemiş ise hüsnüniyet sahibi 3.cü şahıslar bu kanuni karineye istinat edebilirler. Paydaşlar arasındaki ihtilâflarda karinenin aksini iddia eden ispatla mükelleftir.

2—Paydaşların temlik ve terhin yetkileri nisbetinde, payların haczi:

Medeni kanun 623.cü maddesinde prensip olarak paydaşların payları üzerinde bağımsız bir mahallin hak ve mükellefiyetlerini kabul eder. Bu kabul müşterek mülkiyetin mahiyetinin icabı ve aynı zamanda paydaşların şahsen ve birbirlerine nazaran hak ve salahiyet derecelerinin bir ifadesidir. Bu prensipten sonra tabii bir neticesi olarak medeni kanunumuz akabinde paydaşların kendi paylarını serbestçe temlik ve terhin edebileceğini tasrih eder. Paydaşların bu yönden yetkileri mutlaktır. Her paydaş diğerlerinin arzuları ile bağılı olmaksızın payını serbestçe satabilir. Rehin edebilir paydaşların bu yetkisi ve payların bağımsızlığı dolayısıyla, paydaşın borcu için payının haczedilebileceği kanunumuzca kabul edilmiştir. Neticeten her paydaş payını temlik edebilir, rehin edebilir, payı müstakilen haczedilebilir bu mutlaktır. Müşterek mülkte bu yönden ilmi ve kazai hiç bir ihtilâf ta yoktur.

3—İdari tasarruflardan, paydaşların bu yönden yetkileri; doğan ihtilâfları, ilmi ve kazai içtihatlar:

Müşterek mülkün idaresinden doğan pek çok ihtilaf ve ihtimallere rağmen medeni kanunumuzun bu hususta vaz ettiği bir kaç kaide ihtiyaçları karşılayamadığından tatbikatta büyük güçlüklerle karşılaşmaktadır.

Medeni kanunumuz bir kaç prensiple birlikte misallerde verdikten sonra hâdiselerin bu misallere kıyasen halli yolunu tercih etmiş bulunmaktadır. Hayatın doğuracağı hâdiselerin tefsir yolları ilmi ve kazai içtihatlarla kanunun ruh ve maksadına uygun şekilde halletmek mümkün ve gerekiyorsa; bu iş her şeyden ziyade kanundaki prensiplerin hiç olmazsa yeterliğine bağlıdır.

Bundan başka medeni kanunumuz henüz yeni olduğundan bu husustaki kazai içtihatlarla tam bir şekilde teessüs ve kesin olarak belirmemiştir. İlmi içtihatlar arasında idarî tasarrufların nevi-leri yönünden tam bir ittifak bulunmaktadır; mühim idarî tasarruflarla müşterek mülkün intifa tarzını değiştiren tasarrufların ayırt edilip tâyin edilmesinde, müelliflerin fikirleri birbirine uymamaktadır. Mecelenin Müşterek mülkün idaresine dair vaz ettiği bir çok kaideler ise medeni kanunumuzun koyduğu prensiplere tamamen muhaliftir. Bu hal müşterek mülkün idaresile ilgili davalarda türlü, türlü birbirine tamamen zıt mahkeme kararlarının çıkmasına sebebiyet vermektedir.

Yüksek Yargıtayın gerek idare ve gerek temsil yönünden verdiği kararlar medeni kanunumuzun yeniliğine mükabil oldukça büyük bir yekûn tutar. Bu kararlar denebilirki tatbikattaki hissedilen büyük ihtiyacı karşılayacak seviyeye yükselmek üzeredir. En son olarak içtihadı birleştirme genel kurulu paydaşların kira hususundaki yetkilerine dair 27/11/946 tarihinde verdiği mühim bir kararla tatbikat hayatımızda karşılaşılan büyük bir güçlüğü hallini temin etmiş oldu. Şimdi medeni kanunumuzun müşterek mülkün idaresine müteallik prensiplerinin doğurduğu ihtilaf ve noksanlıklardan, ilmi içtihatlar arasındaki farkla kısmen mecelenin bu husustaki hükümlerinden ve İçtihat Birleştirme Genel Kurulunun adı geçen kararından bahsedebiliriz.

Medeni kanunumuz müşterek mülkü, paydaşların bilistirak idare etmesini prensip olarak kabul etmektedir. (Madde 624)

Paydaşlar arasında bu prensibe aykırı bir sözleşme yoksa paydaşlardan her birinin bütün şeyi idareye yetkisi vardır; hepsi müşterek şeyin tamamını beraberce idare edeceklerdir.

Sm

Paydaşlar bunun aksine verecekleri bir kararla idareyi içlerinden birine tevdi veya başka usullere bağlayabilirler.

Bu kararın çoğunluklamı, yoksa oy birliği ile mi verileceği kanunun metninden açık şekilde anlaşılmamaktadır. Kanunun ibare tarzı kararın oy birliğiyle verileceğine mütemaildir. Zira sözleşme kelimesi yani mukavele iradelerin birliğini icap ettirir. İkinci fıkrada tasrihen ekseriyetten bahsetmiş iken 1 inci fıkrada ise sâkıt kalması çoğunluktan ayrıldığını ve oy birliği esasını kabul ettiğini göstermektedir. Buna mukabil kanunun esbabı mucibe lâ-yihasında aksine olarak kararın çoğunlukla verileceği belirtilmiştir.

Medenî Kanun bu prensibin vaz'ından sonra, idareye müteallik istisnai 3 kaide vaz etmektedir. Bunlar dışında müşterek mülkün idaresine dair Medenî Kanunumuzda başka kaide bulunmamaktadır.

Asıl prensipten sonra bunu tamamlayıcı diğer kaidelerin konması mecburi idi, hem de istisnai prensiplerin konması gerekiyordu. Esasen Medenî Kanunumuzun koyduğu ne genel kaide ile ve ne de Medenî Kanunun koyduğu istisnai 3 kaide ile müşterek mülkün idaresinden doğan ihtilâfları halletmek mümkün değildir.

Genel prensibe karşı konan diğer 3 kaide de şunlardır.

a— Basit tamirat ve ziraat icrası gibi alelâde idare tasarrufları

Bu tasarrufları her paydaş yalnızca yapabilir.

b— Ziraat usulünün değiştirilmesi, esaslı tamirat icrası gibi mühim idarî tasarruflar.....

Bu tasarruflar ancak çoğunluğun kararı ile yapılabilir.

c— İntifa tarzını değiştiren idarî tasarruflar.

Bu tasarruflarda oy birliği şarttır.

a— Alelâde idarî tasarruflar:

Bu nevi tasarrufları çoğunlukça aksine verilmiş bir karar yoksa paydaşlardan biri serbestçe yapabilir. Müşterek mülkün basit tamirleri, muhafazası için yapılan masraflar, meyvaların toplanması, kiralardan tahsili, vergi ve faizlerin ödenmesi gibi bu yönden ilmi içtihatlar arasında ihtilâf yoktur.

Mecelle müşterek mülkün tamiratında bile bir iştirak tamir esasını kabul etmiştir. (madde 1308)

Gül

Paydaşlardan biri diğ erinin izn ile yaptığı tamirlerden ötürü ancak tamir masrafını ondan isteyebilir. (madde 1309)

Paydaşların bulunmaması halinde, mevcut paydaş kendiliğinden tamir yapamaz, hâkimden izin almağa mecburdur. Aksi takdirde masrafını diğ er paydaştan isteyemez, teberrü etmiş sayılır. (madde 310—311)

İdari tasarrufun alelâde neviden olup olmadığı her hâdisenin özelliğine göre, hayatın tabii icaplarını, içtimai telâkkilerini, ilmi ve kazaf içtihatları nazara alarak yargıç serbestçe bir hâdis e şeklinde tetkik ve tâyin edecektir.

b— Mühim idari tasarruflarla intifa tarzını değıştiren tasarruflar, bunlardan doğ an ihtilâflar, ilmi ve kazaf içtihatlar.

Mühim idari tasarrufların çoğunluk kararı ile intifa tarzını değıştiren tasarrufların ise oy birliği ile yapılabileceğine işaret etmiştir.

Kanunun mühim idari tasarruflar meyanında verdiği misaller intifa tarzının değıştirilmesini gerektiren hâdiselerle birbirine karışmaktadır. Nazariyatta olduğu kadar, tatbikatta da bu kaideler bir çok ihtilâflar doğurmaktadır. Esasen kifayetsizdirlerde.

Ziraat usulünün değıştirilmesi nelere şâmil dir; buna kıyasen diğ er mühim idari tasarruflar nasıl tâyin olunacaktır? Müşterek şeyin kiraya verilmesi nasıl bir idari tasarruftur?

Bir tarlada bir sene buğday yerine arpa ekilmesi sair münavebe yapılması, bağın tarlaya, tarlanın bahçeye çevrilmesi, bina inşaatı, ve yıkılması yekdiğ erinden ayrı şeyler midir?

İlmi içtihatlarda bu yönden esaslı farklar vardır.

Wieland münavebe usulü (Bakla, Buğday ilâh, gibi tohum saçma) şeklindeki tasarrufların mühim idari tasarruflardan olduğunu, ekilebilen bir tarlanın bağa veya bina inşaatı için arsaya tahvilinin ise intifa tarzını değıştiren tasarruflar olduğundan oy birliği lâzım geldiğ i fikrindedir. [1]

Rossel ise buna tamamen zıt olarak ziraat usulünün değıştirilmesinden kastolunan gayenin; mâkul bir idarenin gerektirdiğ i şekiller olmayıp; bir bağın çayıra, bir tarlanın ormana inkilâbı gibi

[1]— Wieland İsmail Hakkı Karafakı tercüm esi sahife 78

Sus

mühim değişiklikler olduğunu, direklerin değiştirilmesi, damın kâmilten örtülmesi, yeniden inşaat ve yıkmanın da mühim idarî tasarruflardan bulunduğu fikrindedir. [2]

Müşterek mülk kiraya vermek nasıl bir tasarruftur? Kiranın temlikî tasarruflara benzetilemeyeceği aşîkârdır. Paydaşlardan her biri kendi payını serbestçe gerçi başkasına devir edebilir. Temlik paylardan birine, kira ise müşterek mülkün tamamına şâ-mildir. Bu sebeple temlike dair kaideler burada uygulanamaz. Kira intifada değildir. İntifadan ziyade müşterek mülkün idaresile ilgili bir tasarruftur. Bu takdirde idareye müteallik kaidelerden hangisi buraya uygulanacaktır? Gerçi müellifler arasında bu yönden bir fark yoktur. İlmi içtihatlar kiranın mühim bir idarî tasarruf olduğu merkezindedir. Bu sebeple müşterek mülk ancak çoğunluğun kararı ile kiraya verilebilecektir. Buna rağmen son İctihadı Birleştirme Genel kurulun kararına kadar kira yönünden bizde ayrı, ayrı kazai içtihatlar mevcuttu.

Mecelle müşterek mülk kiraya verme yetkisini her paydaşa tanımıştı. (madde 1084) Bu hale göre kira bağıtını paydaşlardan hazır olan serbestçe yapabilir. Ve bu bağıt diğer paydaşları da bağlardı.

Müşterek mülkün iki kişiye müsavi paylar şeklinde aidiyeti halinde ise bundan yani çoğunluğun kira hususunda temini yönünden de bir çok ihtilâflar doğurmaktadır. Eşit pay sahibi diğer paydaştan müşterek şeyi kendisi için kiralayabilirmi? Kendisi için kiralama yetkisi kabul edilse bile diğer paydaşın rızası olmadan kendisi yarı pay sahibi olması hasebile 3 üncü şahıslara müşterek şeyi kiraya verebilirmi? Bu bağıt mutebermidir?

İlmi içtihatlarda bu yönden bir sarahat yoktur.

Yargıtay dairelerinin mübayin içtihadları karşısında Emlâk ve Eytam Bankası Genel müdürlüğünün isteği üzerine toplanan Yargıtay İctihadı Birleştirme Genel Kurulunun 27/11/946 gün ve 8/15 sayılı bu husustaki kararı, müşterek mülkün kiraya verilmesinden mütevellit her ihtimale temas etmesi ve kira yönünden birçok düşüncelerini de birleştirmiş olması yüzünden tatbikatta doğan bir çok ihtilâfları önlemiş bulunmaktadır.

Yüksek Kurul bu kararında evvelâ kira bağıtının mahiyetini, tâyin ederek ilmi içtihatlara uygun şekide onu mühim idarî tasarruf

[2]— Rossel Medenî Kanun şerhi Türkçe tercümesi Cilt 3 sahife 36.

ruflar meyanına ithal etmiştir. Kira bağının mühim idarî tasarruflardan olduğuna artık şüphe kalmamıştır. Bunun neticesi olarakta çoğunlukça yapılmayan kira sözleşmelerinin ne diğer paydaşları ve ne de kendileriyle 3. cü şahısları bağlamayacağını arkasından kararda kabul ve belirtmiştir.

Müşterek mülkiyette hisseler ve bağit yapma yetkileri yönünden aldatılan hüsnüniyet sahibi 3. cü şahısların haklarını koruyabilmek için de aldatan paydaşlara karşı haksız fiillere dair hükümler çerçevesinde müracaat yolunu göstermiştir.

İki kişi arasında müsavi paylara malik olan paydaşlardan birinin yaptığı kira bağiti ise; eğer bu kira bağiti diğer paydaşlarla yapılmış ise kiralayan taraf kanunun kabul ettiği çoklukla olmakla beraber bağit neticesinde, bütün paydaşların asıl genel kaideye uygun olarak beraberce yaptıkları bir idarî tasarruf mevcut olduğundan bu bağitin muteber olduğunu; eğer müsavi paylara malik paydaşlardan biri 3. cü şahıslar bir bağit yapmış ise bu takdirde gerek şahsen kanunun kast ettiği çoğunluğu haiz olmaması müşterek şeyi diğer paydaşla beraber kullanmak mecburiyetinde olduğundan kira bağiti ile üstlendiği borcu, yani bağittan kast edilen gayeye uygun şekilde teslim borcunu yerine getirmeyeceğinden 3. cü şahıs ile yapacağı kira bağitinin muteber olmayacağını kabul etmiştir.

Görülüyorki bu karar ile kira bağitinden doğan türlü ihtilâflar halledilmiş bulunmaktadır.

4—Temsile dair kaideler, İhtilâflar, ilmi ve kazaî içtihatlar.

Medeni Kanunumuzun müşterek mülkiyette paydaşların temsiline dair koyduğu prensip kullandığı kelime ve ibare tarzı da en çok ihtilâfa sebebiyet veren hususlardan biridir.

Temsil hususunda Medeni Kanunumuzun 625. ci maddesinin ilk fıkrasında şöyle bir kaide vaz etmektedir. (Hissedarlardan her biri müşterek menfaatleri için diğer hissedarları temsil edebilir).

Görülüyorki temsilin şümülü müşterek menfaat ile çevrilmiştir. Bu menfaat müşterek mülk ile 3. cü şahıslar arasında doğan her ihtilâfta kendini gösterdiği takdirde paydaşlardan birinin yaptığı her muamele diğer paydaşları da ilzam edecek midir?

Daha doğrusu buradaki temsil Borçlar Kanununun anladığı mânâda tam bir temsilimidir? paydaşın müşterek menfaat mülahazası ile 3. cü şahıslarla yaptığı muamelelerin diğer paydaşlara bütün tesirleri nelerdir?

Buradaki temsilin hukukî mânâda tam ve kâmil bir temsil olmadığından nazari bakımdan ihtilâf yoktur. Asıl ihtilâf bu noksan temsilin mânâ ve şümulünü tâyinde doğmaktadır. Müşterek mülkiyete vâkı tecavüz halinde paydaşlardan biri tarafından açılan davada aleyhe verilen hüküm diğer paydaşlar içinde kaziyeyi muhkeme teşkil eder mi? etmez ise, paydaşlardan biri müşterek mülke vâkı tecavüzün tamamının men'ini isteyebilir mi? Her paydaşın böyle bir yetkisi varsa bu yetki tazminat, ecrimisil, hasılat icarları, tapu kaydının düzeltilmesi, tapu iptali, müşterek mülk üzerinde bir aynı hak tesisi gibi hallerde ne şekilde kabili tatbiktir? İşte temsile dair vazedilen tek kaidenin önümüze çıkardığı bir çok meseleler.

İlmî içtihatlar arasında bu yönden hiç bir birlikte mevcut değildir, hattâ aynı haklar sahasında bir otorite sayılan Wieland'ın bu husustaki fikirleri de sarîh değildir.

Wielanda göre: bir paydaş hakkında istihsal olunan hüküm diğerlerini ilzam etmez. Bu böyle olmakla beraber müşterek şeye ait hukukun 3. cü şahıslara karşı müstakilen istimali de men edilmemelidir. Butakdirde ihtilâf gayri kabili taksim edalara taallûk ediyorsa her paydaşın mecmu için dava açma yetkisi olmalıdır. Gayri kabili taksim olmayan yani kabili taksim edalarda ise her paydaş payı kadar ancak dava açabilir. Bununla beraber ahval ve şeraitten bütün eda hakkında dava açma yetkisinin paydaşa verildiği istidlal edilirse her paydaş bütün hakkında da istekte buluna bilir. İşte Wieland'ın temsile dair kesin ve açık olmayan fikirleri:

Bu hal memleketimizde müşterek mülke vâkı müdahalelerin çokluğu dolayısıyla, tatbikatta paydaşların biri tarafından müşterek mülkün tamamına vâkı tecavüzün men'ini istemeye yetkisi yönünden değişik içtihatların çıkmasına sebebiyet verdi.

Nihayet 21/6/944 gün ve 30/24 sayılı İçtinadı Birleştirme Genel Kurulunun kararı ile paydaşlardan birinin müşterek mülke vâkı tecavüzün tamamı hakkında dava açabilme yetkisi kabul olundu.

Yüksek mahkememiz bu kararında temsil yönünden düşünce ve kanaatlarını de ayrıca belirterek, 625 ci maddedeki temsilin tam.

ve kâmil şeklinde hukukî bir temsil olmadığını ve müşterek mülkün tamamı hakkında paydaşlardan birinin temsil yetkisinin, gayrikabii taksim, edalarda mümkün, kabili taksim edalarda ise her paydaşın ancak kendi payı hakkında dava yetkisi olabileceğini ilân eti.

İlmî ve kazai içtihatların neticesi olarak temsil yönünden çıkan kaideler şunlardır.

625 ci maddedeki temsil hukukî mânada tam ve kâmil bir temsil değildir.

Paydaşlardan birinin açtığı dava neticesinde leh ve aleyhe aldığı hüküm ancak ona caridir; diğerine tesir etmez.

Müşterek mülke vâkı tecavüzün men'i, yedin iadesi, kaydın düzeltilmesi, irtifaktan mütevellit ihtilâf, tehdit edici zarardan ötürü istenen teminat talepleri gibi gayrikabili taksim edalarda paydaşlardan biri mecmu hakkında dava edebilir.

Ecrimisil, tazminat, hasılat ve yevmiyelerin iadesi gibi kabili taksim iddialarda ise her paydaş yalnız kendi payı nisbetinde isteyebilir.

1947 YILI 1-12 SAYILI
Adalet Dergileri Alfabetik Arama Cetveli

Sayı	İçerik
1-1947	Yeni başlatılmasına göre alfabetik arama cetveli.
2-1947	Yeni başlatılmasına göre alfabetik arama cetveli.
3-1947	Yeni başlatılmasına göre alfabetik arama cetveli.
4-1947	Yeni başlatılmasına göre alfabetik arama cetveli.
5-1947	Yeni başlatılmasına göre alfabetik arama cetveli.
6-1947	Yeni başlatılmasına göre alfabetik arama cetveli.
7-1947	Yeni başlatılmasına göre alfabetik arama cetveli.
8-1947	Yeni başlatılmasına göre alfabetik arama cetveli.
9-1947	Yeni başlatılmasına göre alfabetik arama cetveli.
10-1947	Yeni başlatılmasına göre alfabetik arama cetveli.
11-1947	Yeni başlatılmasına göre alfabetik arama cetveli.
12-1947	Yeni başlatılmasına göre alfabetik arama cetveli.
13-1947	Yeni başlatılmasına göre alfabetik arama cetveli.
14-1947	Yeni başlatılmasına göre alfabetik arama cetveli.
15-1947	Yeni başlatılmasına göre alfabetik arama cetveli.
16-1947	Yeni başlatılmasına göre alfabetik arama cetveli.
17-1947	Yeni başlatılmasına göre alfabetik arama cetveli.
18-1947	Yeni başlatılmasına göre alfabetik arama cetveli.
19-1947	Yeni başlatılmasına göre alfabetik arama cetveli.
20-1947	Yeni başlatılmasına göre alfabetik arama cetveli.
21-1947	Yeni başlatılmasına göre alfabetik arama cetveli.
22-1947	Yeni başlatılmasına göre alfabetik arama cetveli.
23-1947	Yeni başlatılmasına göre alfabetik arama cetveli.
24-1947	Yeni başlatılmasına göre alfabetik arama cetveli.
25-1947	Yeni başlatılmasına göre alfabetik arama cetveli.
26-1947	Yeni başlatılmasına göre alfabetik arama cetveli.
27-1947	Yeni başlatılmasına göre alfabetik arama cetveli.
28-1947	Yeni başlatılmasına göre alfabetik arama cetveli.
29-1947	Yeni başlatılmasına göre alfabetik arama cetveli.
30-1947	Yeni başlatılmasına göre alfabetik arama cetveli.

269

**1947 Yılı 1—12 Sayılı Adalet Dergilerine ait Arama
Cetvellerinin Bölümleri itibarile bulundukları
sayfeleri gösterir genel fihrist**

	<u>Sahife</u>
1— Yazı başlıklarına göre alfabetik arama cetveli.	1083
2— Yazı sahiplerinin adlarına göre " " "	1088
3— Yazı konularına göre " " "	1093
4— Türk Hukuk Kurumu adına verilen konferanslar:	
(Konferansı veren adına göre) " " "	1102
5— Türk Hukuk Kurumu adına verilen konferanslar :	
(Konferans başlığına göre) " " "	1103
6— Yargıtay İçtihat Birleştirme Kararları.	1104
7— İsviçre Federal Mahkemesi Kararları	1105
8— Mevzuat Arasında	1107
9— Bibliyografya	1103
10— Tebliğler	1122
11— Nutuklar	1123
12— Yargıç ve Savcılar yükselme defteri	1124
13— Meslekten Affedilenler listesi	1124

1947 Yılı 1—12 sayılı Adalet Dergilerinde çıkan yazıların başlıklarına göre alfabetik arama cetveli

	<u>Sayı</u>	<u>Sahife</u>
A		
1— «Adam öldürmeden doğan tazminat dâvaları» Yazan : MUHSİN TUĞSAVUL	12	1061
2— «Adlî sicil» Yazan : SAHİR ERMAN	8	788
3— « Adlî Sicil » Yazan : SAHİR ERMAN	9	880
4— «Adlî ve idarî otoritelerin münasebetleri» Yazan : HAMDİ ÖNER	3	131
5— «Adlî zabıta=Cinaî polis (Adalet polisi)» Yazan : Dr. HADİ TAN	9	830
6— «Alman mahkeme teşkilâtı kanunu» Yazan : Dr. HADİ TAN	6	430
7— «Amerikan icra ve iflâs hükümlerine bir bakış» (Tercüme) Çeviren: ALİ KARACA	3	150
8— Askerî ceza kanununa göre az vahim hal Yazan : İSMAİL DOĞU	10	966

B

1— «Bâzı cezalarda sulh yargıcına itiraz» Yazan : H.BASRİ TARMAN	2	77
2— «5020 Sayılı kanuna göre tahliye sebepleri» Yazan : VOLF ÇERNİS	7	608
3— «Bir tenkid münasebetiyle yine idarî kurulların kaza yetkisi» Yazan : HAMDİ ÖNER	5	343
4— «Boşanmanın sonuçları hakkında bir inceleme» Yazan : YAKIM BAHAR	11	999

C	Sayı	Sayfa
1— «Ceza hukukunda tedbirler» Yazan : AHMET ERDOĞDU	11	1029
2— «Ceza muhakemeleri usulü kanunumuza mehaz olan kanunda 1877 yılından 1942 yılına kadar yapılan tâdilât ve sebepleri ve kabul ettiği yeni prensipler» Yazan : Dr. HADİ TAN	7	541
3— «Ceza muhakemeleri usulü kanunumuza mehaz olan kanunun kabul ettiği esaslı mefhumlar ve yeni prensipler» Yazan : Dr. HADİ TAN	8	691
4— «Ceza sorumluluğu olmıyan küçükler» Yazan : AHMET ERDOĞDU	3	155
5— «Ceza usulünde kazıyyei muhakemenin istisnaları» 1— Muhakemenin iadesi. <i>Cezası altır</i> Yazan : HAMDİ ÖNER	6	467
D		
«Devlet demir yolları işletme genel mü- dürlüğü ceza kanununun 483 üncü mad- desinden faydalana bilirmi?» Yazan : İSMAİL DOĞANAY	10	954
G		
«Gayrimenkul mülkiyeti ile ilgili davalar- da zamaşıımı yorumu» Yazan: EYYÜP SABRİ ERMAN	2	85
H		
1 — «Haksız fiil zamaşıımı» Yazan: MUHSİN TUĞSAVUL	5	366
2 — «Hukuk usulü muhakemeleri kanununda sür'at ve sadelik nasıl sağlana bilir» Yazan: İBRAHİM TOKAR	12	1055

	Sayı	Sayfa
3 — «Hukuk usulü muhakemeleri kanunu, ceza muhakemeleri usulü kanuna nisbetle umumî bir kanun değildir.» Yazan: SAHİR ERMAN	3	162
İ		
1 — «İadei muhakeme» Yazan: MÜFİT ERKUYUMCU	5	348
2 — «İcrada menkul teslimi» Yazan: ALİ KARACA	11	1023
3 — «İngilterede çocuk ve kadın ceza evleri» Yazan: JALE URUL	5	380
4 — «İsviçre ve Alman hukukunda mahke. mede delillerin ikamesi» Yazan: Dr. FİKRET ARIK	9	813
5 — «İş kazalarına ait sigortalar kanunu işcinin tazminat hususunda hukuk mahkemesine müracaat hakkını önlermi» Yazan: MUHSİN TUĞSAVUL	6	487
I		
1 — «Irza tasddi suçu üzerinde bir inceleme» Yazan: ABDULLAH ÜNER	7	580
2 — «Irza geçme ve tasaddi cürümlerinde tazminat» Yazan: ABDULLAH ÜNER	11	1016
K		
1 — «Kabahatlerde suçlu iradenin rolü» Yazan: Dr. CEMİL HALİT BENGÜ	10	928
2 — «Karşılıklı rıza boşanma sebepleri arasına girmelimidir.» Yazan: HÜSEYİN TARHAN	6	499

	Sayı	Sahife
3 — «Konut zaruretiine dayanan tahliye davalarında yargılama usulü nasıl değişti-rilmelidir.»		
Yazan: Doçent Dr. İLHAN E. POSTACIOĞLU	1	21
M		
1 — «Medeni kanunun 639 uncu maddesi hak-kında bazı düşünceler»		
Yazan: A. REFİK GÜR	4	268
2 — Memurların hukukî vaziyeti»		
Yazan: Dr. REŞAT D. TESAL	9	835
3 — «Meşru müdafaa»		
Yazan: İSMAİL DOĞANAY	5	385
4 — «Milli korumma kanunu ile 1609 ve 3005 Sa-yılı kanunların münasebetleri»		
Yazan: AHMET ERDOĞDU	7	597
5 — «Muhkem kaziiyenin istisnaları» 2—Yazılı emir		
Yazan: HAMDİ ÖNER	8	752
6 — «Müdahelenin önlenmesi davaları ve uygu-lamalarımız»		
Yazan: AHMET ZİYA KAYAOĞLU	8	710
7 — «Müessir fiil bakımından kulak çehreden sayılırmı»		
Yazan: AHMET HIFZI GÖZÜBÜYÜK	4	272
8 — «Müşterek mülkiyette genel kaideler, idarî tasarruflarla temsilden doğan ihtilâflar»		
Yazan: SERMET SEZGİN	12	1069
O		
«Orman suçları ve mahiyeti hakkında bir inceleme»		
Yazan: MUHSİN TUĞSAVUL	9	859

	Sayı	Sahife
S		
1 — «Satıcının mütemerrit müşteriye karşı hakları ve bilhassa ticari olmayan satışlarda uygulanan fark nazariyesi» (tercüme) Çeviren: FERZAN ARIF ARAS	4	231
2 — «Sular kanunu üzerinde bir inceleme» Yazan: HİKMET BAŞARAN	6	493
3 — «Suç ve suçlulukla savaş ilmi (Suç politisi)» Yazan: Dr. HADİ TAN	10	919
Ş		
«Şahsî hak davasının açılması» Yazan: NEJAT ÖZÜĞÜZ	4	248
T		
1 — «Tahkime müteallik hükümler üzerinde bir inceleme» Yazan: MUFİT ERKUYUMCU	7	563
2 — Türk ceza kanunu hükümlerine göre hukukî ve fiili hata» Yazan: Doçent Dr. FARUK EREM	1	9
3 — «Türk-İsviçre ve Fransız hukuku bakımından ayrılık müessesesi üzerinde bir inceleme» Yazan: AVUKAT YAKIM BAHAR	8	777
V		
«Vesayet» Yazan: K. D.	9	874
Z		
«Zilyedliğin devrine dair içtihat birleştirme kararının icraya tesiri» Yazan: <u>ALİ KARACA</u>	6	423

SSS

**1947 Yılı 1 — 12 sayılı Adalet dergilerinde çıkan
yazıların yazan veya çeviren adlarına göre
alfabetik arama cetveli**

A

	<u>Sayı</u>	<u>Sahife</u>
ABDULLAH ÜNER		
1 — Irza tasaddi suçu üzerinde bir inceleme.	7	580
2 — Irza geçme ve tasaddi cürümlerinde tazminat.	11	1016
AHMET ERDOĞDU		
1 — Ceza sorumluluğu olmayan Küçükler	3	155
2 — Milli korunma kanunu ile 1609 ve 3005 sayılı kanunların münasebetleri.	7	597
3 — Ceza hukukunda tedbirler.	11	1029
AHMET HIFZI GÖZÜBÖYÜK		
Müessir fiil bakımından kulak çehreden sayılırmı.	4	272
A. REFİK GÜR		
Medeni kanunun 639 uncu maddesi hakkında bâzı düşünceler.	4	268
AHMET ZİYA KAYAOĞLU		
Müdahelenin önleumesi davaları ve uygulamalarımız.	8	710
ALİ KARACA		
1 — Amerikan icra ve iflâs hükümlerine bir bakış (tercüme)	3	150
2 — İcrada menkul teslimi.	11	1023
3 — Zilyedliğin devrine dair içtihat birleştme kararının icraya tesiri.	6	423

	C	Sayı	Sahife
CEMİL HALİT BENGÜ (Dr.) Kabahatlerde suçlu iradenin rolü		10	928
E			
EYÜP SABRİ ERMAN Gayrimenkul mülkiyeti ile ilgili davalarda zamanaşımı yorumu.		2	85
F			
FARUK EREM (Doçent Dr.) Türk Ceza Kanunu hükümlerine göre hukuki ve fiili hata.		1	9
FERZAN ARİF ARAS Satıcının mütemerrit müşteriye karşı hakları ve bilhassa ticari olmayan satışlarda uygulanmış fark nazariyesi. (Tercüme)		4	231
FİKRET ARIK (Dr.) İsviçre ve Alman hukukunda mahkemede delillerin ikamesi.		9	813
H			
HADİ TAN (Dr.) 1 — Alman mahkeme teşkilâtı kanunu 2 — Ceza muhakemeleri usulü kanunumuza mehaz olan kanunda 1877 yılından 1942 yılına kadar yapılan tadilat ve se- bepleri ve kabul ettiği yeni prensipler. 3 — Ceza muhakemeleri usulü kanunumuza mehaz olan kanunun kabul ettiği esaslı mefhumlar ve yeni prensipler. 4 — Adli zabıta = Cinaî polis (Adalet polisi) 5 — Suç ve suçlulukla savaş ilmi (Suç politikası)		6 7 8 9 10	430 541 691 830 919

	Sayı	Sahife
HİKMET BAŞARAN		
Sular kanunu üzerinde bir inceleme	6	493
HAMDİ ÖNER		
1 — Adlî ve idarî otoritelerin münasebetleri.	3	131
2 — Bir tenkit münasebetile yine idarî kurulların kaza yetkisi.	5	343
3 — Ceza usulünde kaziyyei muhkemenin istisnaları.		
1 — Muhakemenin iadesi.	6	467
4 — Muhkem kaziiyenin istisnaları.		
2 — Yazılı emir.	8	752
HASAN BASRÎ TARMAN		
Bazı cezalarda sulh yargıcına itiraz.	2	77
HÜSEYİN TARHAN		
Karşılıklı rıza boşanma sebepleri arasına girmelimidir.	6	499
İBRAHİM TOKAR		
Hukuk usulü muhakemeleri kanununda sür'at ve sadelik nasıl sağlanabilir.	12	1055
İLHAN E. POSTACIOĞLU (Doçent Dr.)		
Konut zarureti dayanan tahliye davalarında yrgılama usulü nasıl değiştirilmelidir.	1	21
İSMAİL DOĞANAY		
1 — Meşru müdafaa.	5	385
2 — Devlet demiryolları İşletme Genel Müdürlüğü Ceza Kanununun 483 üncü maddesinden faydalanabilir mi?	10	954
İSMAİL DOĞU		
Askerî ceza kanununa göre az vahim hal.	10	966

	Sayı	Sahife
J		
JALE URUL İngilterede çocuk ve kadın ceza evleri.	5	380
K		
Vesayet K. D.	9	874
M		
MUHSİN TUĞSAVUL		
1 — Adam öldürmeden doğan tazminat davaları.	12	1061
2 — Haksız fiil zamanaşımı.	5	366
3 — İş kazalarına ait sigortalar kanunu işçinin- tazminat hususunda hukuk mahkemesine müracaat hakkını önlermi	6	487
4 — Orman suçları ve mahiyeti hakkında bir inceleme	9	859
MÜFİT ERKUYUMCU		
1 — İadei muhakeme.	5	348
2 — Tahkime müteallik hükümler üzerinde bir incelme	7	563
N		
NEJAT ÖZOĞUZ		
Şahsi hak davasının açılması.	4	248
R		
REŞAT D. TESAL (DR.)		
Memurların hukukî vaziyeti.	9	835

S

SAHİR ERMAN

- 1 — Hukuk usulü muhakemeleri kanunu, ceza muhakemeleri usulü kanununa nisbetle umumi bir kanun değildir. 3 162
- 2 — Adli sicil 8 788
- 3 — Adli sicil 9 880

SERMET SEZGİN

- Müşterek mülkiyette genel kaideler, idari tasarruflarla temsilden doğan ihtilâflar. 12 1069

V

VOLF ÇERNİŞ (AVUKAT)

- 5020 Sayılı kanuna göre tahliye sebepleri 7 608

Y

YAKIM BAHAR (AVUKAT)

- 1 — Türk—İsviçre ve Fransız hukuku bakımından ayrılık müessesesi üzerinde bir inceleme 8 777
- 2 — Boşanmanın sonuçları hakkında bir inceleme 11 999

**1947 Yılı 1—12 sayılı Adalet Dergilerinde
çıkan yazıların konularına göre
Tahlilî Fihrist**

	<u>Sayı</u>	<u>Sahife</u>
A		
1 — «Adalet Polisi (Adli zabıta= Cınai Polis) Yazan: Dr. HADİ TAN	9	830
2 — «Adam öldürmekten doğan tazminat davaları» Yazan: MUHSİN TUĞSAVUL	12	1061
3 — «Adli ve idari otoritelerin münasebetleri» Yazan: HAMDİ ÖNER	3	131
4 — «Adli Sicil» Yazan: SAHİR ERMAN	8	788
5 — «Adli Sicil» Yazan: SAHİR ERMAN	9	880
6 — «Adli zabıta=Cınai polis (Adalet polisi)» Yazan: Dr. HADİ TAN	9	830
7 — «Alman mahkeme teşkilâtı kanunu» Yazan: Dr. HADİ TAN	9	430
8 — «Alman (İsviçre) hukukunda mahkemede delillerin ikamesi» Yazan: Dr. K. FİKRETARİK	9	813
9 — «Amerikan icra ve iflâs hükümlerine bir bakış» Yazan: ALİ KARACA	3	150
10 — «Askeri Ceza kanununa göre az vahim hal» Yazan: İSMAİL DOĞU	10	966
11 — «Ayrılık müessesesi üzerinde bir incele- me» (Türk — İsviçre ve Fransız hukuku bakımından) Yazan: YAKİM BAHAR	8	777
B		
1 — «Bâzı cezalarda sulh yargıcına itiraz» Yazan: H: BASRİ TARMAN	2	77

	Sayı	Sahife
2 — «5020 Sayılı kanuna göre tahliye sebepleri» Yazan: VOLF ÇERNİS	7	608
3 — «1609 ve 3005 Sayılı kanunların millî ko- runma kanunu ile münasebetleri» Yazan: AHMET ERDOĞRU	7	597
4 — «Bir tenkid münasebetile idarî kurulların kaza yetkisi» Yazan: HAMDİ ÖNER	5	343
5 — «Boşanma, Karşılıklı rıza boşanma sebep- leri arasına girmelimidir.» Yazan: HÜSEYİN TARHAN	6	499
6 — «Boşanmanın sonuçları hakkında bir ince- leme» Yazan: YAKIM BAHAR	11	999
C		
1 — «Ceza sorumluluğu olmıyan küçükler» Yazan: AHMET ERDOĞRU	3	155
2 — «Ceza kanununun 483 üncü maddesinden (Dkvtet demir yolları işletme genel müdürlüğü) Faydalanabilirmi.» Yazan: İSMAİL DOĞANAY	10	954
3 — «Ceza usulünde kaziyei muhkemenin is- tisnaları, 1— muhkemenin iadesi Yazan: HAMDİ ÖNER	6	467
(Hukuk usulü Muhakemeleri kanunu)		
4 — «Ceza muhakemeleri usulü kanununa nis- betle umumî bir kanun degildir.» Yazan: SAHİR ERMAN	3	162
5 — «Ceza muhakemeleri usulü kanunumuza mehaz olan kanunda 1877 yılından 1942 yılına kadar yapılan tadilat ve sebepleri ve kabul ettiği yeni prensipler» Yazan: Dr. HADİ TAN	7	541

362

Sahife	Sayı	Sayı	Sahife
6 — «Ceza muhakemeleri usulü kanunumuza mehz olan kanunun kabul ettiği esaslı mefhumlar ve yeni prensipler» Yazan: Dr. HADİ TAN	8		691
7 — «Cinai polis—Adli zabıta (Adalet polisi)» Yazan: Dr. HADİ TAN	9		830
Ç			
«Çocuk ve kadın ceza evleri (İngilterede)» Yazan: JALE URAL	5		380
D			
«Devlet demir yolları işletme genel müdür-lüğü ceza kanununun 483 üncü maddesin-den faydalanabilir mi.» Yazan: İSMAİL DOĞANAY	10		954
F			
1 — «Fiilî hata » (Türk ceza kanunu hüküm-lerine göre hukukî ve fiilî hata) Yazan: DOÇENT Dr. FARUK EREM	1		9
2 — «Fransız (Türk—İsviçre) hukuku bakımından ayrılık müessesesi üzerinde bir inceleme» Yazan: YAKIM BAHAR	8		777
G			
«Gayri menkul mülkiyeti ile ilgili davalarda zamanasımı yorumu» Yazan: E. SABRİ ERMAN	2		85
H			
1 — «Haksız fiil zamanasımı» Yazan: MUHSİN TUĞSAVUL	5		366

	Sayı	Sahife
2 — « Hukuk usulü muhakemeleri kanununda sür- at ve sadelik nasıl sağlanır » Yazan: İBRAHİM TOKAR	12	1055
3 — « Hukuk usulü muhakemeleri kanunu, ceza muhakemeleri usulü kanununa nisbetle umu- mî bir kanun değildir. » Yazan: SAHİR ERMAN	3	162
4 — « Hukukî ve fiilî hata » (Türk ceza kanunu hükümlerine göre) Yazan: DOÇENT Dr. FARUK ERDEM	1	9
İ		
1 — « İadei muhakeme » Yazan: MÜFİT ERKUYUMCU	5	348
2 — « İcra ve iflâs (Amerikan) hükümlerine bir bakış » Yazan: ALİ KARACA	3	150
3 — « İdarî (Adlî) otoritelerin münasebetleri » Yazan: HAMDİ ÖNER	3	131
4 — « İdarî kurulların kaza yetkisi » (Bir tenkid münasebetile) Yazan: HAMDİ ÖNER	5	343
5 — « İdarî tasarruflarla temsilden doğan ihtilâf- lar, müşterek mülkiyette genel kaideler » Yazan: SERMET SEZGİN	12	1069
6 — « İngilterede çocuk ve kadın ceza evleri » Yazan: JALE URUL	5	380
7 — « İsviçre ve Alman hukukunda mahkemede delillerin ikamesi » Yazan: Dr. K. FİKRET ARIK	9	813
8 — « İş kazalarına ait sigortalar kanunu işçinin tazminat hususunda Hukuk Mahkemesine müracaat hakkını önlermi » Yazan: MUHSİN TUĞSAVUL	6	487

Sayı	Sayı	Sayı	Sahife
	I		
1 — « Irza tasaddi suçu üzerinde bir inceleme »			
Yazan: ABDULLAH ÜNER	7		580
2 — « Irza geçme ve tasaddi cürümlerinde tazminat »			
Yazan: ABDULLAH ÜNER	11		1016
3 — « İsviçre (Türk ve Fransız) Hukuku bakımından ayrılık müessesesi üzerinde bir inceleme »			
Yazan: YAKIM BAHAR	8		777
	K		
1 — « Kabahatlerde suçlu iradenin rolü »			
Yazan: Dr. CEMİL HALİT BENGÜ	10		928
2 — « Kadın (Çocuk) ceza evleri (İngilterede) »			
Yazan: JALE URUL	5		380
3 — « Karşılıklı rıza boşanma sebepleri arasına girmelimidir. »			
Yazan: HÜSEYİN TARHAN	6		499
4 — « Kaza yetkisi (İdarî kurulların) »			
Yazan: HAMDİ ÖNER	5		343
5 — « Kaziyei muhkemenin istisnaları (Ceza usulünde) I — Muhakemenin iadesi »			
Yazan: HAMDİ ÖNER	6		467
6 — « Konut zarureti dayanan tahliye davalarında yargılama usulü nasıl değiştirilmiştir. »			
Yazan: DOÇ. Dr. İLHAN E. POSTACIOĞLU	1		21
7 — « Kulak çehreden sayılabilir mi (Müessir fiil bakımından) »			
Yazan: AHMET HIFZI GÖZÜBÜYÜK	4		272

	Sayı	Saife
M		
1 — « Mahkemde delillerin ikamesi (İsviçre ve Alman hukukunda) » Yazan: Dr. K. FİKRET ARIK	9	813
2 — « Muhakemenin iadesi (Ceza usulünde kazıyeyi muhkemenin istisnaları) » Yazan: HAMDİ ÖNER	6	467
3 — « Medenî kanunun 639 uncu maddesi hakkında bazı düşünceler » Yazan: A. REFİK GÜR	4	268
4 — « Memurların hukukî vaziyeti » Yazan: Dr. REŞAT D. TESAL	9	835
5 — « Menkul teslimi (İcrada) » Yazan: ALİ KARACA	11	1023
6 — « Meşru müdafaa » Yazan: İSMAİL DOĞANAY	5	385
— » Millî korunma kanunu ile 1609 ve 3005 sayılı kanunların münasebeti » Yazan: AHMET ERDOĞDU	7	597
8 — « Muhkem kazıyyenin istisnaları 2 — Yazılı emir » Yazan: HAMDİ ÖNER	8	752
9 — « Müdahalenin önlenmesi davaları ve uygulamalarımız » Yazan: A. ZİYA KAYAOĞLU	8	710
10 — « Müessir fiil bakımından kulak çehreden sayılabilir mi » Yazan: AHMET HIFZİ GÖZÜBÜYÜK	4	272
11 — « Müşterek mülkiyette genel kaideler idarî tasarruflarla temsilden doğan ihtilâflar » Yazan: SERMET SEZGİN	12	1069

	Sayı	Sahife
12—« Orman Suçları ve mahiyeti hakkında bir inceleme» Yazan: MUHSİN TUĞSAVUL	9	859
Ö		
« Öldürmekten (Adam) doğan tazminat davaları» Yazan: MUHSİN TUĞSAVUL	12	1061
S		
1—« Satıcının mütemerrit müşteriye karşı hakları ve bilhassa ticarî olmıyan satışlarda uygulanan fark nazariyesi » Yazan: F. ARİF ARAS	4	231
2 — « Sigortalar kanunu iş kazalarına ait işçinin tazminat hususunda hukuk mahkemesi- ne müracaat hakkını önlermi » Yazan: MUHSİN TUĞSAVUL	6	487
3 — « Sulh yargısına itiraz (bazı davalarda)» Yazan: H. BASRİ TARMAN	2	77
4 — « Sular kanunu üzerinde bir inceleme » Yazan: HİKMET BAŞARAN	6	493
5 — « Suç politikası(suç ve suçlulukla savaş ilmi)» Yazan: Dr. HADİ TAN	10	919
6 — « Suçlu iradenin rolü(Kabahatlerde)» Yazan: Dr. CEMİL HALİT BENGÜ	10	928
7 — « Suç ve Suçlulukla savaş ilmi» (suç poli- tikası) Yazan: Dr. HADİ TAN	10	919
Ş		
« Şahsî hak davasının açılması » Yazan: NEJAT ÖZOĞUZ	4	248

	Sayı	Sahife
T		
1 — «Tahliye davalarında yargılama usulü nasıl değiştirilmelidir.» (Konut zarureti sebebiyle) Yazan: Doç. Dr. İLHAN E. POSTACIOGLU	1	21
2 — «Tahliye sebepleri» (5020 sayılı sayılı kanuna göre) Yazan: VOLF ÇERNİS	7	608
3 — «Tahkime müteallik hükümler üzerinde bir inceleme» Yazan: MÜFİT ERKUYUMCU	7	563
4 — «Tasaddi (Irza geçme) cürümlerinde tazminat » Yazan: ABDULLAH ÜNER	11	1016
5 — «Tazminat davaları (adam öldürmede » Yazan: MUHSİN TUĞSAVUL	12	1061
6 — «Tazminat (Irza geçme ve tasaddi cürümlerinde » Yazan: ABDULLAH ÜNER	11	1016
7 — »Tedbirler (Ceza hukukunda)» Yazan: AHMET ERDOĞDU	11	1029
8 — «Ticari olmıyan satışlarda uygulanan fark nazariyesi (satıcının mütemerrit müşteriye karşı hakları) » Çeviran F. ARİF ARAS	4	321
9 — »Türk — İsviçre ve Fransız hukuku bakımından ayrılık müessesesi üzerinde bir inceleme» Yazan: YAKIM BAHAH	9	777
Ü		
«3005 sayılı kanunun 1609 ve Milli Koruma Kanunu ile münasebeti» Yazan: AHMET ERDOĞDU	7	597

	Sayı	Sahife
V		
«Vesayet»		
Yazan: K. D.	9	874

Y		
«Yazılı emir (Muhkem kaziyyenin istisnaları)»		
Yazan: HAMDİ ÖNER	8	752

Z		
1 — «Zaman aşımı yorumu (gayri menkul mülkiyeti ile ilgili davalarda)»		
Yazan: E. SABRİ ERMAN	2	85
2 — «Zaman aşımı (haksız fiilde)»		
Yazan: MUHSİN TUĞSAVUL	5	366
3 — Zilyedliğin devrine dair içtihat birleştirme kararının icraya tesiri»		
Yazan: ALİ KARACA	6	423

**1947 Yılı 1-12 Sayılı Adalet Dergilerinde
Çıkan Türk Hukuk kurumu konferansları
(Konferansı veren adına göre)**

	Sayı	Sahife
A		
Ord. prof. A. ESAT ARSEBÜK Kanun karşısında hukukun rolü	2	92
i		
Prof. İ. HAKKI GÖRELİ Uyuşmazlık mahkemesi	1	29
H		
Prof. HAZIM ATIF KUYUCAK Milletlerarası iktisadî münasebetlerde ye- ni hukuk anlayışları	3	171

**1947 Yılı 1—12 Sayılı Adalet Dergilerinde Çıkan
Türk Hukuk Kurumu Konferansları
(Konferans başlığına göre)**

Sahife

Sayı

K

Sayı

Sahife

Kanun karşısında hukukun rolü
Konferansı veren:
Ord. Prof. A. ESAT ARSEBÜK

2

92

M

Milletlararası iktisadi münasebetlerde
yeni hukuk anlayışları
Konferansı veren:
Prof. HAZIM ATIF KUYUCAK

3

171

U

Uyuşmazlık mahkemesi
Konferansı veren:
Prof. İ. HAKKI GÖRELİ

1

29

**1947 Yılı 1—12 Sayılı Adalet Dergilerinde Çıkan
Yargıtay Tevhidi İctihat Genel Kurulu Kararları**

M	Sayı	Sahife
Müşterek mülkte pay sahibi olan müteaddit şahıslardan birinin kendi payı hakkında gerek yabancı ve gerek paydaşlarından birisile yapacağı kira bağının taraflar arasında bir bağlantı vücade getiremeyeceğine, ancak iki kişi arasında müşterek olan bir şeyin paydaşlarından birinin kendi payını diğerine kiralaması halinde bu kira bağının iki taraf arasında muteber bir bağlantı vücade getireceğine dair.	Tarihi: 27/11/1946. Esas 28. Karar 15	5 418

T

Tapu sicillinde kayıtlı olmayan bir gayrimenkulünü başkasına satup teslim etmiş olan kimsenin sonradan dönüşte bu satışın muteber olmadığından bahsile satın alan kimseden geri almak için açtığı davada diğer tarafın zamanaşımına veya hak düşüren sürelerle dayanarak savunmaya hakkı olacağı gibi dava sebebine bakılarak hadiseye uyan zamanaşımı veya hak düşüren süre hükümlerinin uygulanması gerekeceğine ve bu arada yerine göre Borçlar Kanununun 125 inci maddesinde yazılı on senelik zamanaşımının uygulanabileceğine dair.

Tarihi: 9/10/1946. Esas 6. Karar 12 5 409

572

**1947 Yılı 1—12 Sayılı Adalet Dergilerinde Çıkan
İsviçre Federal Mahkeme Kararları Arama Cetveli**

	Sayı	Sahife
A		
1 — Âdi İcar, mühim sebeplerden dolayı vak tinden önce feshin ihbarı	2	113
B		
1 — Bağıtın yapılması, teyit mektubu	4	286
2 — Bağıtın yerine getirilmemesi, istirdat da- vası, zamanaşımı	2	121
3 — Banka kredisi, bu kredinin iptali	7	666
4 — Bir bağıtın vücudünü teyideden mektuba karşı muhatabın susmasının hukukî sonucu	4	290
5 — Boşanma, çocuk nafakası, çocuğu ziyaret hakkı	6	434
F		
Frburg kantonu istinaf mahkemesi kararı (Taksim muamelesile miras hisselerine müteallık mirasçılar arasında yapılan mu- kavele)	1	63
G		
Gayrimenkul satışı. Şekil meselesi	10	990
H		
Hizmet akdi.	10	986

577

	Sayı	Sahife
I		
1 — İlân bastırma sözleşmesi, istisna bağıtı	7	651
2 — İstisna sözleşmesi, elektrik tesisleri	7	648
N		
Nakliye mukavelesi	7	655
S		
Satım. Alıcının temerrüdü.	10	982
Ş		
Şu'a hakkı.	6	422
T		
Temaşa bağıtı, muavin kişilerin fiilinden mes'uliyet	6	426
H		
	5	409

**1947 Yılı 1—12 Sayılı Adalet Dergilerinde Çıkan
Mevzuat**

	İ	Sayı	Sahife
1 — İş kazaları ile meslek hastalıkları ve analık sigortaları hakkındaki 4772 sayılı kanunun bazı maddelerinin değiştirilmesine dair kanun (Kanun No. 5018) Kabul T. 20/2/1947		3	199
2 — İşçi ve işveren sendikaları ve sendika birlikleri hakkında kanun (Kanun No. 5018) Kabul T. 20/2/1947		3	196

M

Milli korunma kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun (Kanun No. 5020) Kabul T. 21/2/1947	3	203
---	---	-----

Y

Yargıçlar kanununa ek kanun (yargıçlara verilecek ödenek hakkında) (Kanun No. 5017) Kabul T. 19/2/1947	3	192
--	---	-----

**1947 Yılı 1—12 Sayılı Adalet Dergilerinde Çıkan
Bibliyografya Arama Cetveli**

	Sayı	Sahife
A		
1 — Adli mahkemelerde idare ajan ve memurları aleyhlerinde, şahsî kusurlarına binaen açılan tazminat davalarında şikâyeti mücip fiilin şahsî bir kusur teşkil edip etmediğini tâyin adli mahkemeler için bir meselei müstehiremidir. RAGİP SARICA	6	516
2 — Aile hukuku. C. I Dr. Andreas SCHWARZ'den çeviren Dr. Bülent Davran	3	191
3 — Aile hukuku Avukat ZİYA GÖKALP	11	1042
4 — Ämme hukukumuzda ikinci meşrutiyet devri Dr. RECAİ G. OKANDAN	7	646
5 — Ankara üniversitesi hukuk fakültesi dergisi. 946 C. III, Sayı 2, 3, 4	10	975
6 — Arttırma, eksiltme ve ihale hukuku ve tatbikatı KEMAL BERKARDA	6	509
7 — Askerî adalet dergisi. 947 Sayı II	10	980
8 — Askerî Ceza Kanunu ve Askerî Muhakeme Usulü Kanunu NAZMÎ KARAGÖL	6	516
9 — Askerî eşya çalmak, satmak, satınalmak suçları HÜSNÜ AYDINLI	5	400
10 — Avukatlık kanunu şerhi ve izahı AKİL ÖNDER	10	970

	Sayı	Sahife
B		
1 — 1337 sayılı Tekaüt Kanunu ve bununla ilgili tekaüt hükümleri şerh ve izahları ALİ KEMAL AKSÜT	6	515
2 — 1804 denberi Fransız Medenî Kanununun Fransada yorumlanması Eugène GAUDENET'den çevrilen Dr. KEMAL GÜRSOY	4	284
3 — Britanya hükümet sistemi Dr. W. A. ROBSON	10	978
4 — Bizde işçi hukuku EDİP ÜNALERZAN	10	971
5 — Bizde sorgu yargıçlığı yetki ve görevleri HÜSNÜ AYDINLI	6	509
6 — Borçlar hukuku. Kısım 1 H. OSER ve Dr. SCHÖNEN BERGEN'den çeviren Dr. RECAİ SEÇKİN	10	977
7 — Borçlar hukuku. Kısım 1 Prof. Dr. HÜSEYİN AVNİ GÖKTÜRK	11	1043
8 — Boşanma ve ayrılık GALİP BİLGE	10	973
C		
1 — Cezaevi (İş esası üzerine kurulu) İBRAHİM SAFFET OMAY	11	1042
2 — Ceza hukukunda hukukî bilmeme ve yanılma. SAHİR ERMAN	5	406
3 — Ceza hukuku bakımından akıl hastalığı NACİ ŞENSOY	5	407

	Sayı	Sahife
4 — Ceza hükümlü özel kanun, nizamname ve talimatnameler. C. 1 FAHRİTTİN ÖZTÜRK VE ERTUĞRUL BAYINDIR.	4	278
5 — Ceza infazında sistemler ve İmralı cezaevi	10	977
6 — Ceza muhakemeleri usulü. II Prof. BAHA KANTAR	4	276
7 — Ceza tatbikatında âmme vazifesi ve âmme hizmeti tefriki ve avukatların durumu Dr. NURULLAH KUNTER	11	1043
8 — Ceza tatbikatında kamu hakları davası CELİL CEVHERİOĞLU	7	641
9 — Ceza ve usul hükümlerini taşıyan hususi kanun ve nizamnameler. C. 1 NECATİ VOLKAN ve NECMETTİN ARVAS	6	516
10 — Ceza ve usul hükümlerini taşıyan hususi kanun ve nizamnameler. C. 2 NECATİ VOLKAN ve NECMETTİN ARVAS	10	977
11 — C. Savcısı ve münferit sulh yargıcının görevleri FAHRETTİN TANJU	2	109
C		
1 — Çalışma Bakanlığı. kuruluşundan bu güne kadar Dr. SUAT SEREN	10	978
2 — Çatmalar HAYDAR ARSEVEN	5	407

	Sayı	Sahife
D		
1 — Danıştay kararlar dergisi. Sayı 32	4	280
2 — Değişen millî korunma kanununa göre kira TAHSİN OKUR	6	516
3 — Deniz ticareti hukuku. 3 üncü bası MAZHAR NEDİM GÖKNİL	3	191
4 — Devletler hukuku değişme yolunda. Prof. Herbert' Arthur' SMITH' den Çeviren Dr. RABİ KORAL ve ORHAN NASUHOĞLU	6	515
5 — Devletler hukuku dersleri. Prof. ZEKİ MESUT ALSAN	7	646
6 — Devletler hukukunun tedrici inkişafı HERBERT W. BRIGGS' den çevirenler RABİ KORAL ve ORHAN NASUHOĞLU	11	
E		
1 — Egemenlik kavramı ve devletlerarası hukuk Dr. İLHAN LÜTEM		400
2 — Eski ve yeni hükümlere göre mirasçılar ve payları H. ORHAN DEMİRHAN	3	190
3 — Evlenmeden doğan kanun ihtilâfları JALE GÜRAL	4	284
4 — Evlenmesi memnu akrabaların evlenme- lerinin ve cinsî münasebetlerin ceza mü- eyyidesi ile tehdidi mes'elesi karşısında Türk Hukuku İstanbul Akgün basımevi	5	406

519

	Sayı	Sahife
8 — Hukuk ve içtihatlar dergisi. 947 S. 5 HALİS SUNCUR	1	60
9 — " " " " " 7	4	285
10 — " " " " " 8	5	404
11 — " " " " " 9	7	643
12 — " " " " " 10	8	807
13 — " " " " " 11	11	1043
14 — Hukukta, Cezada kira ve tatbikatı HAKKI KETENOĞLU	4	284
15 — Hukukun ana mesele ve müesseseleri Prof. ALİ FUAT BAŞGİL	3	190
İ		
1 — İcrada hukuk Dr. NECMETTİN M. BERKİN	6	417
2 — İcra usulleri. kitap 1, İcra Ankara Doğuş basımevi	10	977
3 — İcra ve iflâs kanunu İstanbul İnkılâp kitabevi	3	191
4 — İdare dergisi. Sayı 183 İçişleri Bakanlığı	3	188
5 — " " " 184	4	283
6 — " " " 185	5	405
7 — " " " 186	6	514
8 — " " " 187	8	809
9 — " " " 188	10	981
10 — İdare hukukunda EMPREVİZİYON nazariyesi TURHAN FEYZİOĞLU	11	1043
11 — İdare kanunları elkitabı. C. 1, 2 İçişleri Bakanlığı	4	284

		Sayı	Sahife
12—	İdarenin denetlenmesi Prof. HASAN REFİK ERTUĞ	6	507
13—	İdare hukuku dersleri (İdarenin denetlenmesi) Prof. HASAN REFİK ERTUĞ	7	642
14—	İptal davası Ernesd BRAND dan çeviren: Ferzan ARİF ARAS	3	190
15—	İleri hukuk dergisi. 1947. Sayı 19 KÂMİL BORAN	3	186
16—	" " " " " " 20	3	187
17—	" " " " " " 21	3	188
18—	" " " " " " 22	4	282
19—	" " " " " " 23, 24	5	403
20—	" " " " " " 25	6	514
—	" " " " " " 26	7	645
22—	" " " " " " 27	8	807
23—	" " " " " " 28, 29	10	974
24—	" " " " " " 30	11	1044
25—	İngiliz hukuk bülteni. Sayı. 3, 4 BRİTSH GOUNCIL	1	60
26—	İnsan hakları. Sayı. 1, 2, 3, 4, 5 Birleşmiş milletler insan haklarını ve ana hürriyetlerini sağlama ve koruma türk grubu	5	401, 402
27—	" " " " " " 6	6	515
28—	" " " " " " 8	8	808
29—	" " " " " " 10	9	913
29—	İslâm ve Türk hukukunda eksogami Prof. Dr. FİNDİKOĞLU	10	977

	Sayı	Sahife
30 — İstanbul barosu dergisi 1946. S. 10	1	61
31 — « » « » 11	1	61
32 — « » « » 12	1	61
33 — « » « » 1947.S.1,2,3,5	5	404,405
34 — « » « » 6,7	7	643
35 — « » « » 8	8	809
36 — « » « » 9	9	914
37 — « » « » 10	9	914
38 — « » « » 11	10	981
39 — İş. Cilt, XIII Sayı 71, 72, 73 ORHAN TUNA	10	978,979
40 — İşçi ve işveren sendikaları Çalışma Bakanlığı	10	976
41 — İzahlı yeni kira hükümleri AZMİ ARIKUT	7	646
42 — İzmir barosu dergisi. 1947. Sayı: 42	4	230
43 — « » « » » 43	6	512
44 — « » « » » 44	9	913

K

1 — Kamuya faydalı müesseseler YAŞAR KARAYALÇIN	3	190
2 — Kamulaştırma tablosu CELAL BULUT	4	278
3 — Kant'ın ebedi barış üzerindeki felsefi denemesi İstanbul Kenan basımevi Çeviren: Prof. ÖMER LÜTFİ BERKAN	5	406
4 — Kanun medenide aynı haklar. C.I Çeviren: İ.HAKKI KARAFAKI	2	106
5 — Kanunlar, tüzükler, kararlar. Devlet demiryolları	5	406
6 — Kavram bilimleri ve hukuk Prof. SÜHEYR DERBİL	4	284

	Sayı	Sahife
7 — Kiracılar ve kiralayanlar, millî koruma kanununun bâzı maddelerinin değiştirilmesi hakkında 5020 sayılı kanun ile hükûmetin ve geçici komisyonun gerekçeleri Ankara. Çankaya kitapevi	7	647
8 — Kiracı tarafından mecura yerleştirilen kalorifer tesisatının mütemmimcüz sayılıp sayılmıyacağı. Vekâlet ücretinin hesabı İLHAN E. POSTACIOĞLU	11	1044
9 — Kooperatifçinin elkitabı MENNAN YİĞİTER VE SÜREYYA ÖGET	6	510
10 — Kooperatif demokrasisi. Cilt. II James peter WARBESE'den çeviren ÂKIL KOYUNCU	10	976
11 — Kriminal polis taktiği F.E. LOUW AGE'den çeviren EMİN GÜVEN	10	978
M		
1 — Mahkeme içtihatları bakımından ikrarın tecezzisi meselesi Dr. İlhan E. POSTACIOĞLU	5	407
2 — Matbuat suçları Dr. HİLMİ DÖNMEZER	3	191
3 — Mecellenin külli kaideleri ve yeni hukukun ana prensipleri prof. MUSTAFA REŞİT BELGESAY	5	407
4 — Medeni hukuk dersleri Dr. KEMALETTİN BİRSEN	4	284
5 — Medeni hukuk cephesinden Ahmet Cevdet paşa prof. EBÜLULA MARDİN	5,6	407,506

Sayı	Sahife
6 — Medeni kanun hükümlerine göre kanunî mirasçılar ve eski kanun hükümlerine nazaran millî arazi ve musakkafat ve müstegallatı vakfiyenin sureti intikaline dair esaslar SABRİ AKSÜYEK	7 646
Memur davası SAFİ DÜMER	7 646
8 — Memur ve muhasip dergisi. Sayı: 59, 60, 61, 62 YUSUF KENAN ÜNSAL	4 280, 281, 282
9 — " " " " " 65, 66, 67, 68	10 979, 980
10 — Meşru müdafaa Dr. NECMETTİN M. BERKİN	9 912
11 — Munasır Ceza Hukuku TGARÇON'den çeviren NACİ ŞENSOY	6 516
12 — Mukayeseli Hukuk bakımından hakkın suistimali Dr. FERİT H. SAYMAN	6 516
13 — Müessese teorisinde fikir, şahıs, kuvvet unsurları arasındaki münasebetler ve içleşme ameliyesi Dr. TARIK Z. TUNAYA	6 515
14 — Müessese teorisinde fikir unsurunun âmme ve devletler hukukun sahalardaki değeri Dr. TARIK Z. TUNAYA	11 1044
Adalet Dergisi 12 1947	P: 5

585

	Sayı	Sahife
N		
1 — Nazari ve amelî hukuk davaları, kitap II Prof. CEVAT ABDURRAHİM GÜCÜN	3	189
2 — Notlu İcra ve İflas Kanunu ve tatbikatı Dr. NECMETTİN M. BERKİN	10	972
O		
1 — Osmanlı imparatorluğu devrinde bo- gazlar meselesi Dr. CEMAL TUKİN	7	646
2 — Osmanlı imparatorluğunun sıkı yö- netime müteallık mevzuat üzerinde sentetik bir deneme NACİ ŞENSOY	10	976
3 — Osmanlı kanunnamelerinde islâm ceza hukukuna aykırı hükümler Dr. COŞKUN ÜÇÖK	4	284
Ö		
Özel ve kamu hukuku bakımından 2311 Sayılı kanun ve tatbik şekli MEHMET TARCAN	7	646
P		
Pelletier içtihadına karşı serdedilen ten- kitlere cevap RAGİP SARICA	11	1043
R		
1 — Resmî vasiyetnamede şahitlerin verece- ği şerhin kendi el yazıları olması mecbu- rî değildir. Dr. FERİT H. SAYMEN	10	977

	Sayı	Sahife
2 — Roma hukuku ve ingiliz hukuku Dr. Andres SCHWARZ	3	189
S		
1 — Sağlık ve sosyal yardım Bakanlığı mü- fettişleri tarafından yapılacak tahkikata dair talimat Sağlık ve sosyal yardım babakanlığı	10	978
2 — Sicilli kavanin. C. 26 İstanbul, Cihan ki- tabevi	3	189
3 — Siyasî ilimler mecmuası, 947 Sayı: 187, 188, 189 Prof. HASAN REFİK ERTUĞ	4	279
4 — " " " " 190	5	402
5 — " " " " 192	6	511
6 — " " " " 193, 194, 195	7	643, 644
7 — " " " " 196	8	808
8 — " " " " 197	9	913
9 — " " " " 198	10	976
10 — Siyasal bilgiler okulu dergisi. C. 1, Sayı 4, C II, Sayı II	6	512, 513
11 — Son içtihatlar. 2 inci kitap 2 inci fasikül NİCATİ VOLKAN, YAKUP ŞEKİP MUSLU, FEVZİM. ALPEREN	1	59
12 — " " " " Sayı: 3	3	186
13 — Son değişikliklerle birlikte matbuat kanunu İstanbul İnkılap kitabevi	3	189
14 — Son değişikliklere göre matbuat kanunu Basın ve yayım U. Müdürlüğü	3	189
15 — STAMLER'in cemiyet ve hukuk felsefesi DR. ORHAN MÜNİR ÇAĞIL	11	1044
16 — Suça iştirak DOÇENT DR. FARUK EREM	4	284

	Sayı	Sahife
17 — Suç ortalığında sorum ve ceza DR. NURULLAH KUNTER	10	977
§		
Şu'fa hakkının istimali ile açılan davalar VEHBİ BAYKAN	1	55
T		
1 — Ticarî bey'in mevzuu Dr. HALİL ARSLANLI	5	407
2 — Ticarî hükümlere göre bey'in muhtelif ne- vileri Dr. HALİL ARSLANLI	6	517
3 — " " " "	10	977
4 — " " " "	11	1044
5 — Ticaret hukuku dersleri Prof. Dr. E. HIRŞ	6	506
6 — Türk Kanunu Medenisi şerhi. Fasikül 2, 3 üncü bası Prof. MUSTAFA REŞİT BELGESAY	3	190
7 — " " " " IV fasikül, 3 ün- cü bası	7	647
8 — " " " " . Fasikül V, 3 üncü bası	11	1043
9 — Türk Kanunu Medenisi ve Borçlar Kanunu İstanbul Üniversite kitabevi	3	190
10 — Türk Medeni Kanunu MEHMET ALTUNER	3	190
11 — Türk hukuk kroniği. (943—944) Doçent Dr. FERİT H. SAYMEN	1	57
12 — " " " " (945)	1	59
13 — " " " " (946)	5	400

	Sayı	Sahife
14 — Türkiyede sultanların teşrii sıfat ve selâhiyetleri ve kanunnameler Prof. KEMAL ELBİR	5	406
U		
Usul hukukunda senetler ve senetlerinin bat kuvveti Dr. NECMETTİN M. BERKİN	6	516
Ü		
1 — Üniversiteler kanunu Dr. HIFZİ TİMUR	3	189
V		
1 — Vakıflar ALİ HİMMET BERKİ	6	505
2 — Vazifeye müteallık bazı suçların hizmet kusuru sayılmasına karşı serdedilen itirazlara cevap RAGİP SARICA	5	407
Y		
1 — 7 Zilhicce 1293 kanunu esasisine ve bunun muaddel şekillerine göre icra ve teşri fonksiyonlarile bunları ifa edecek organlar arasındaki mürasebetler Prof. Dr. RECAİ G. OKANDAN	10	976
2 — Yeni muamele vergisi kanunu İstanbul Becit basımevi	3	189
3 — Yeni ve eski hukukumuzda tahkim Dr. RABİ KORAL	10	978

**1947 yılı 1—12 Sayılı Adalet dergilerinde
çıkan tebliğler**

Sayı **Sahife**

- 1 — Yargıç ödeneği kanununun kabulü münasebetile Adalet Bakanı ile Yargıtay birinci başkanı ve başsavcısının yargıç ve savcılar adına Yüce Devlet Başkanımıza şükran duygularını arzetmeleri üzerine büyük Cumhur Başkanımızın Adalet cihazı mensuplarına daimi öğünç vesilesi olacak yüksek ve kıymetli iltifat ve teveccühleri hakkında. 1 5
- 2 — Yargıçlar ödeneği kanununun kabulü münasebetile Yargıtay birinci başkanı ve başsavcısının yargıç ve savcılarımız adına şükran duygularını sunmak üzere çıktıkları telgrafa karşı Sayın Başbakanımızın Türk Adalet cihazı ve mensupları hakkındaki kıymetli görüşlerine dair. 1 7
- 3 — Avukat stajiyerleri imtihanlarının icrası tarzına dair yönetmelik 4 296
- 4 — Türk Hukuk kurumu müsabakası 9 915
- 5 — Adalet dergisinin 1948 yılından itibaren beher sayısı bir lira ve senelik abonesi de on liraya çıkarıldığına dair. 9 812

**1947 Yılı 1—12 sayılı Adalet Dergilerinde çıkan
Nutuklar**

	<u>Sayı</u>	<u>Sahife</u>
1947—1948 yılı mahkemelerin açılışı mü- nasebetile Yargıtay başkanı HALİL ÖZYÜ- RÜK'ün Nutku	8	673

**1947 Yılı 1 — 12 sayılı Adalet Dergilerinde çıkan
Yargıç ve savcılarla yardımcılarının
Yükselme defteri**

	<u>Sayı</u>	<u>Sahife</u>
1 — Terfi listesi	1	72
2 — " "	3	209
3 — " "	4	299
4 — " "	5	408
5 — " "	11	1046

Hizmetten affedilenler listesi

Hizmetten afedilen dört yargıç hakkında	3	208
---	---	-----

**Ayırma meclisi genel kurulunca verilen
prensip kararları**

Prensip kararı	4	298
----------------	---	-----